

Вінницький національний технічний університет
(повна назва університету, вулиця, місто)
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
(повна назва факультету, вулиця факультету (випадки))
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту
(повна назва кафедри (предметної, спеціальної комісії))

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

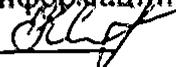
«Менеджмент фінансового стану підприємства»

Виконав: здобувач 2 курсу, групи MBA-23мз
спеціальності 073 «Менеджмент»

Петрунь С.В.

Керівник: д.е.н., проф. каф. ПІМ
Боковець В.В.

«05» червня 2025 р.

Опонент: к.е.н., доц., декан факультету
менеджменту та інформаційної безпеки
Краєвська А.С.

«06» червня 2025 р.

Допущено до захисту
в.о. завідувача кафедри ПІМ
д.е.н., проф. Боковець В.В.
«09» червня 2025 р.

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту
Рівень вищої освіти – II-й (магістерський)
Галузь знань – 07 «Менеджмент та адміністрування»
Спеціальність – 073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма – Менеджмент і бізнес-адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о.завідувача кафедри ПЛМ
д.е.н., проф: Боковець В.В.

«24» березня 2025 р.

ЗАВДАННЯ
НА МАГІСТЕРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ
Петрунію Сергію Вікторовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Менеджмент фінансового стану підприємства»

керівник роботи Боковець Вікторія Вікторівна, д.е.н., професор.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ВНТУ від «20» березня 2025 року № 96.

2. Строк подання роботи: 26.05.2025 р.

3. Вихідні дані до роботи: наукові дослідження, офіційні статистичні дані, законодавчо-нормативні акти, фінансова звітність КП «Городківка Комун Сервіс»

4. Зміст текстової частини: 1 Теоретико-методологічні основи менеджменту фінансового стану підприємства

2 Аналіз фінансового стану підприємства (на прикладі КП (Городківка Комун Сервіс))

3 Напрями вдосконалення менеджменту фінансового стану

5. Перелік ілюстративного матеріалу: Таблиці: 1. А Аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності КП «Городківка Комун Сервіс» за 2023–2024 рр., 2. Показники ліквідності та платоспроможності КП «Городківка Комун Сервіс» у динаміці. 3. Показники рентабельності та ділової активності КП «Городківка Комун Сервіс» у 2024 році. 4. Розрахункові значення прогнозованих фінансових показників КП «Городківка Комун Сервіс» на 2025 рік. 5. Розрахунок оптимального плану фінансового оздоровлення КП «Городківка Комун Сервіс» на 2025 рік.

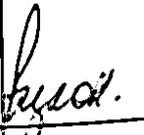
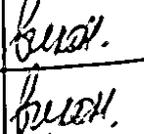
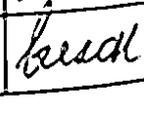
Рисунки: 1. Структура фінансового стану підприємства. 3. Взаємозв'язок показників процесу управління фінансовим станом підприємства. 4. Модель оцінки та прогнозування ліквідності, платоспроможності та рентабельності. 5. Схема реалізації заходів з покращення фінансового менеджменту підприємства

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1. Спеціальна частина	Боковець В.В., професор кафедри ПІМ	 26.03.25	 23.06.25

7. Дата видачі завдання «24» березня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Формування та затвердження теми магістерської кваліфікаційної роботи (МКР)	24.03.2025 р.	
2	Виконання спеціальної частини МКР. Перший рубіжний контроль виконання МКР (1-й розділ МКР)	14.04.2025 р.	
3	Виконання спеціальної частини МКР. Другий рубіжний контроль виконання МКР (2-й розділ МКР)	05.05.2025 р.	
4	Виконання спеціальної частини МКР. Третій рубіжний контроль виконання МКР (3-й розділ МКР)	26.05.2025 р.	
5	Нормоконтроль. Попередній захист МКР	02.06.2025 р.	
6	Рецензування МКР	06.06.2025 р.	
7	Захист МКР	23.06.2025 р.	

Здобувач

(підпис)

Петрунь С.В..

Керівник роботи

(підпис)

Боковець В.В.

АНОТАЦІЯ

УДК 005.21

Петрунь Сергій Вікторович «Менеджмент фінансового стану підприємства. Магістерська кваліфікаційна робота. – Вінниця: ВНТУ. – 2025. – 112 с. Бібліогр.: 25. Рис.: 4. Табл.: 35.

У магістерській кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні та прикладні аспекти управління фінансовим станом підприємства. Окрема увага приділена аналізу фінансових показників КП «Городківка Комунал Сервіс» за 2023–2024 роки. Здійснено розрахунок ліквідності, рентабельності, платоспроможності, ділової активності, а також розроблено комплекс заходів щодо покращення фінансового стану. Запропоновано антикризові рішення, інструменти бюджетування та цифрового контролінгу. Обґрунтовано економічну ефективність впровадження запропонованих заходів у коротко- та довгостроковій перспективі.

Ключові слова: фінансовий стан, менеджмент, рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість, комунальне підприємство, аналіз, покращення.

ANNOTATION

Petrus Serhii Viktorovich «Financial Condition Management of an Enterprise». Master's Thesis. – Vinnytsia: VNTU. – 2025. – 112 p. Bibliography: 25. Fig.: 4. Tab.: 35.

This master's thesis explores theoretical and practical aspects of financial condition management in enterprises. Special attention is paid to the financial analysis of KP "Horodkivka Komun Servis" for 2023–2024. The work includes calculations of liquidity, profitability, solvency, and business activity. A set of measures to improve financial stability has been developed, including anti-crisis strategies, budgeting tools, and digital financial control solutions. The economic efficiency of the proposed improvements is justified for both short-term and long-term implementation.

Keywords: financial condition, management, profitability, liquidity, financial stability, municipal enterprise, analysis, improvement

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1 Сутність фінансового стану підприємства та його значення в системі менеджменту.....	6
1.2 Показники оцінки фінансового стану підприємства.....	15
1.3 Методи та інструменти фінансового аналізу й управління.....	24
Висновки до першого розділу	31
2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ КОНКРЕТНОГО ПІДПРИЄМСТВА)	33
2.1 Організаційно-економічна та управлінська характеристика підприємства.....	33
2.2 Аналіз фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності рентабельності та ділової активності досліджуваного підприємства.....	39
2.3 Визначення сильних та слабких сторін фінансового менеджменту підприємства.....	48
Висновки до другого розділу	55
3 НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ	58
3.1 Розробка заходів щодо покращення фінансового стану.....	58
3.2 Економічне обґрунтування ефективності запропонованих заходів.....	65
3.3 Використання сучасних ІТ-рішень у фінансовому менеджменті.....	71
Висновки до третього розділу	77
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
Додаток А Протокол перевірки кваліфікаційної роботи (обов'язковий).....	87
Додаток Б Фінансова звітність КП «Городківка Комун Сервіс» (довідковий).....	88
Додаток В Ілюстративний матеріал (обов'язковий)	9

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах динамічного економічного середовища, нестабільності фінансових ринків та обмеженості ресурсів особливої актуальності набуває питання ефективного управління фінансовим станом підприємства. Саме фінансовий стан виступає одним із ключових індикаторів його стабільності, здатності адаптуватися до змін, реалізовувати інвестиційні проєкти та досягати стратегічних цілей. Особливо це стосується підприємств комунальної сфери, які відіграють важливу соціальну роль у забезпеченні життєдіяльності територіальних громад.

КП «Городківка Комунал Сервіс» є прикладом підприємства, яке функціонує в умовах обмеженого фінансування, зростаючих витрат та посилення контролю з боку регулюючих органів. Ефективне управління фінансовим станом у таких умовах стає визначальним фактором не лише виживання, а й забезпечення якісного надання послуг населенню.

Незважаючи на наявність значної кількості праць, присвячених фінансовому аналізу (І.А. Бланк, Г.В. Савицька, М.І. Баканов, О.М. Поддєрьогін та ін.), практичні аспекти вдосконалення менеджменту фінансового стану підприємств комунального сектору досі потребують подальшого наукового опрацювання та систематизації.

Мета дослідження. Метою магістерської кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних основ та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи управління фінансовим станом підприємства на прикладі КП «Городківка Комунал Сервіс».

Завдання дослідження:

- розкрити теоретико-методичні засади управління фінансовим станом підприємства;
- охарактеризувати систему показників фінансового стану та методи їх оцінки;

- здійснити фінансово-економічний аналіз КП «Городківка Комунальний Сервіс»;
- визначити основні проблеми у фінансовому менеджменті підприємства;
- запропонувати напрямки вдосконалення управління фінансовим станом;
- оцінити ефективність запропонованих заходів.

Об'єкт дослідження – фінансово-господарська діяльність КП «Городківка Комунальний Сервіс».

Предмет дослідження – теоретичні, методичні та прикладні засади менеджменту фінансового стану підприємства.

Інформаційна база дослідження – фінансова звітність КП «Городківка Комунальний Сервіс» за 2023–2024 роки, чинне законодавство України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних фахівців, статистичні та аналітичні дані, результати власного аналізу.

Методи дослідження. У ході виконання дослідження застосовувалися: економіко-статистичний (для аналізу фінансових звітів), системно-структурний (для побудови моделі управління фінансовим станом), графічний (для візуалізації динаміки показників), факторний, коефіцієнтний та SWOT-аналіз.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні та удосконаленні практичних заходів щодо покращення фінансового стану підприємства з урахуванням його специфіки, структури доходів і витрат, а також виявлених проблем. У роботі запропоновано інтегральну модель оцінки фінансового стану, а також напрямки з підвищення рентабельності та ліквідності підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих підходів у діяльності КП «Городківка Комунальний Сервіс», а також в інших підприємствах комунального господарства, які потребують підвищення ефективності фінансового управління.

Особистий внесок. Усі результати дослідження, обчислення та узагальнення, викладені у роботі, одержані автором самостійно.

Апробація результатів дослідження здійснювалася в процесі участі в науково-практичних конференціях «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи» та підготовки наукової публікації.

Публікації. Основні положення дослідження були висвітлені в тезах доповіді на тему за темою "Менеджмент фінансового стану підприємства: аналіз та шляхи удосконалення (на прикладі кп "Городківка Комун Сервіс") на міжнародній науково-практичній конференції (ВНТУ, 2024 рік).

1 Теоретико-методологічні основи менеджменту фінансового стану підприємства

1.1 Сутність фінансового стану підприємства та його значення в системі менеджменту

Фінансовий стан підприємства є однією з ключових економічних категорій, що відіграє визначальну роль у забезпеченні сталого розвитку, економічної безпеки та конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. У науковій та економічній літературі це поняття розглядається як багатовимірна характеристика, що відображає здатність підприємства ефективно управляти фінансовими ресурсами, забезпечувати стабільність грошових потоків, своєчасно виконувати фінансові зобов'язання, досягати прибутковості та підтримувати платоспроможність.[1] Така комплексність обумовлює існування різних підходів до інтерпретації фінансового стану, кожен із яких робить акцент на окремих аспектах цієї категорії. Одні автори акцентують увагу на структурі активів і джерелах їх формування, інші – на кінцевих фінансових результатах діяльності, ще інші – на сукупності взаємопов'язаних показників, які формують загальну економічну картину функціонування підприємства. Незважаючи на розбіжності у деталях, у всіх визначеннях простежується спільна ідея: фінансовий стан є результатом господарської діяльності підприємства в умовах постійної взаємодії з внутрішнім і зовнішнім середовищем. [2]

У загальному вигляді фінансовий стан підприємства можна визначити як інтегральну характеристику результатів його фінансово-господарської діяльності, що відображає ступінь фінансової стабільності, платоспроможності, ліквідності, рентабельності, а також потенціал зростання і розвитку. Він є свого роду дзеркалом економічної ефективності управління підприємством, результативності прийнятих управлінських рішень та здатності адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури. Враховуючи цю багатокомпонентність, фінансовий стан доцільно розглядати як систему, що охоплює декілька взаємопов'язаних

елементів: забезпечення ліквідності, дохідність, структуру капіталу, фінансову стійкість, оборотність активів, ділову активність, ефективність використання майна, рівень дебіторської і кредиторської заборгованості. Кожен з цих елементів формує окрему площину оцінки фінансового стану, а сукупно вони дозволяють здійснити всебічний аналіз поточної фінансової ситуації на підприємстві. [3]

Особливістю фінансового стану є його динамічність – він постійно змінюється під впливом внутрішніх управлінських рішень (стратегія розвитку, фінансова політика, політика формування активів та зобов'язань) і зовнішніх факторів (економічна кон'юнктура, рівень конкуренції, податкове та валютне регулювання, коливання ринків). Тому оцінка фінансового стану не є разовою процедурою – вона повинна бути частиною постійного моніторингу, який дозволяє не лише фіксувати поточний стан, а й виявляти тенденції, прогнозувати ризики, визначати напрямки для покращення та ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення. До того ж, важливо враховувати, що фінансовий стан виконує сигнальну функцію не лише для самого підприємства, а й для зовнішніх стейкхолдерів – інвесторів, банків, постачальників, державних органів. Кожна з цих сторін зацікавлена у стабільності фінансових показників, які свідчать про надійність та перспективність підприємства як суб'єкта ринкових відносин. [3]

У теоретичному аспекті поняття фінансового стану тісно пов'язане з категоріями «фінансова стійкість», «платоспроможність», «ліквідність», однак жодна з них не може повністю його охопити. Наприклад, платоспроможність відображає лише здатність підприємства розраховуватися за короткостроковими зобов'язаннями, тоді як фінансова стійкість стосується довгострокової перспективи. Ліквідність оцінює спроможність підприємства швидко перетворювати активи в грошові кошти, але не враховує їх рентабельність чи ефективність використання. Таким чином, фінансовий стан – це узагальнююче поняття, яке акумулює всі перелічені характеристики й виступає індикатором загального стану підприємства в економічному просторі. Його інтегральна природа зумовлює необхідність застосування системного підходу до аналізу та

управління, що дозволяє враховувати взаємозв'язки між окремими показниками та забезпечувати збалансованість фінансової політики підприємства. [4]

Фінансовий стан підприємства є не лише результатом попередньої господарської діяльності, а й активним елементом системи управління. Його показники слугують орієнтиром для ухвалення стратегічних і тактичних рішень, що охоплюють усі ключові сфери діяльності підприємства — інвестиційну, виробничу, збутову, кадрову та інноваційну. У сучасному менеджменті фінансовий стан виконує функцію інтегрованого діагностичного інструменту, що дозволяє оперативно реагувати на зміну ринкової ситуації, виявляти внутрішні резерви підвищення ефективності, здійснювати контроль за ресурсами та зменшувати ризики. Систематичний моніторинг фінансового стану дає змогу забезпечити узгодженість між цілями підприємства, наявними фінансовими можливостями та обсягом необхідних інвестицій у виробничі чи інші проєкти.

У науковій економічній літературі фінансовий стан розглядається як динамічний результат реалізації функцій фінансового менеджменту, які, у свою чергу, базуються на ключових управлінських концепціях. Зокрема, відповідно до класичної теорії управління, яка бере початок з робіт А. Файоля, фінансовий стан підприємства є об'єктом управління, що підлягає плануванню, організації, координації, мотивації та контролю. Сучасні підходи доповнюють цю модель концепціями стратегічного менеджменту (І. Ансофф), згідно з якими стан фінансів є точкою старту для формування стратегії зростання підприємства, вибору оптимальних джерел фінансування та розподілу ресурсів між підрозділами. Таким чином, управління фінансовим станом охоплює не лише поточний контроль і реагування, а й довгострокове прогнозування та забезпечення стратегічної стабільності. [5]

Важливо розуміти, що фінансовий стан підприємства є тією координатною точкою, з якої починається і в якій завершується процес управління. На початку управлінського циклу саме аналіз фінансових показників дозволяє адекватно оцінити вихідну ситуацію, визначити проблемні зони, сформулювати цілі та обрати відповідні методи досягнення результату. На завершальному етапі

фінансовий стан виступає критерієм оцінки ефективності прийнятих рішень. У цьому контексті він відіграє роль зворотного зв'язку між результатом діяльності та застосованими управлінськими впливами. Відтак, управління фінансовим станом не можна зводити лише до контролю за доходами та витратами. Це — системна діяльність, яка включає планування, аналіз, оцінювання, контроль і регулювання фінансових процесів підприємства в умовах змін зовнішнього середовища. У зв'язку з цим важливо враховувати принципи системного, ситуаційного та процесного підходів, що дозволяють розглядати управління фінансовим станом як безперервний адаптивний процес, у якому кожне рішення має бути логічно обґрунтованим у межах загальної фінансової стратегії підприємства. [6]

Роль фінансового стану у процесі менеджменту проявляється через виконання ним ряду важливих функцій. Узагальнено їх можна подати у вигляді таблиці 1.1:

Таблиця 1.1 – Основні функції фінансового стану в системі менеджменту підприємства

Функція	Зміст
Інформаційна	Забезпечення керівництва достовірною інформацією для ухвалення обґрунтованих рішень
Оціночна	Визначення рівня ефективності діяльності підприємства, фінансової стабільності та ризиків
Діагностична	Виявлення слабких місць у фінансово-господарській діяльності
Регулятивна	Формування заходів з покращення фінансового стану, коригування політики
Контрольна	Здійснення моніторингу виконання фінансових планів, бюджетів, прогнозів
Мотиваційна	Вплив на поведінку персоналу через фінансові стимули, пов'язані з результатами діяльності

Поряд із зазначеними функціями слід зазначити, що фінансовий стан є також основою формування партнерських відносин із зовнішнім середовищем. Інвестори, кредитори, постачальники, споживачі — усі вони орієнтуються на

фінансову звітність підприємства, використовуючи її як основу для оцінювання надійності та перспективності контрагентів. Таким чином, стабільний фінансовий стан підвищує рівень довіри до підприємства на ринку, полегшує залучення зовнішнього капіталу, сприяє розширенню ринкової частки.

Ілюстрацією ролі фінансового стану в системі управління підприємством може слугувати рис. 1.1, який узагальнює його центральне місце серед управлінських функцій.

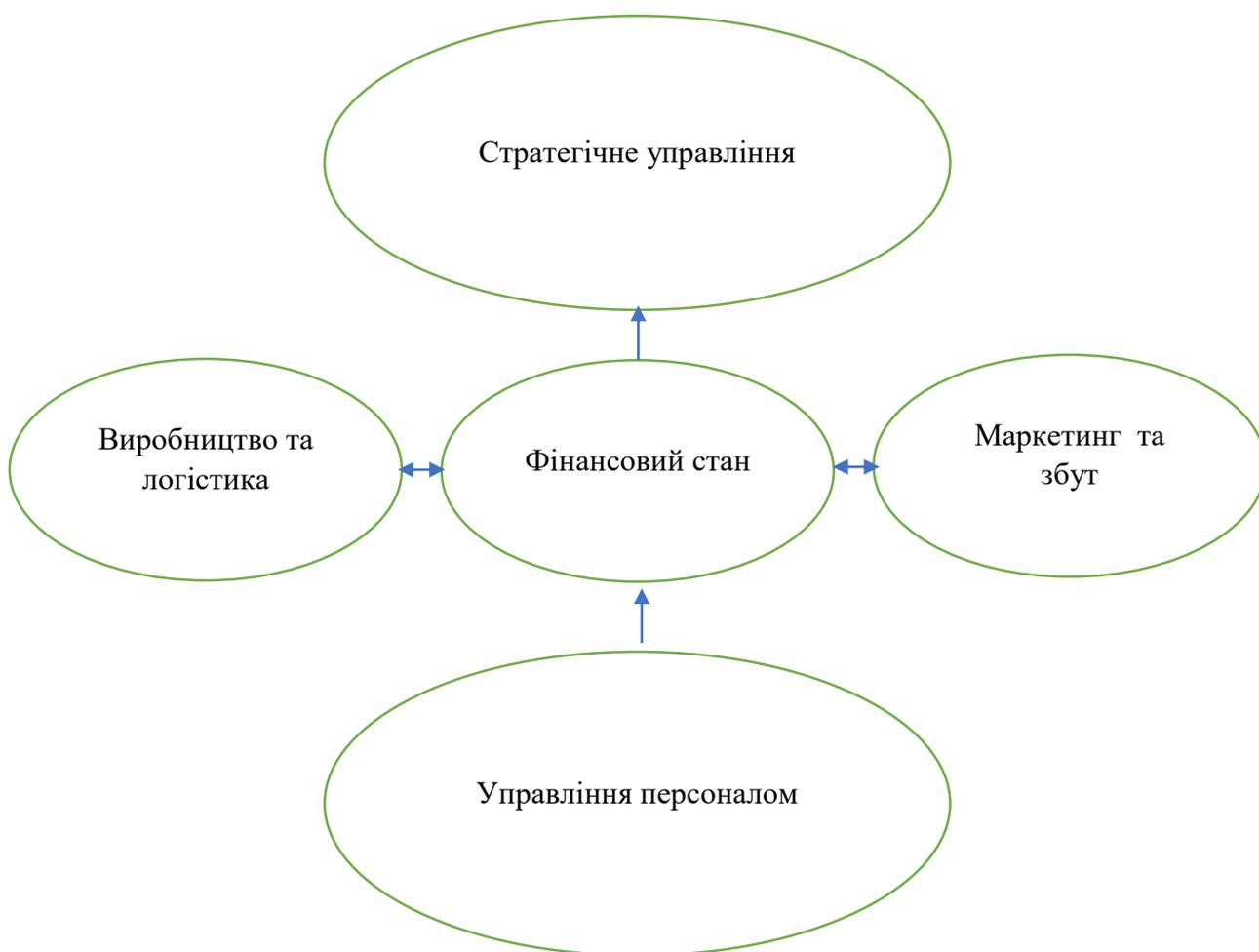

Рисунок 1.1 – Фінансовий стан як елемент системи управління підприємством

Як видно з наведеної схеми, фінансовий стан підприємства відіграє координуючу роль у процесі ухвалення рішень на всіх рівнях управління. Він відображає узагальнений результат функціонування всіх підсистем і водночас формує умови для їхнього розвитку. У цьому аспекті актуальним є впровадження концепції Value-Based Management (управління, орієнтованого на вартість), згідно з якою ефективне управління фінансовим станом має бути спрямоване не лише на досягнення поточної прибутковості, а й на довгострокове зростання вартості підприємства для власників.

Таким чином, фінансовий стан — це не просто статистичний набір показників. Це жива, динамічна система, яка інтегрує управлінські рішення, відображає ефективність використання ресурсів та визначає траєкторію майбутнього розвитку підприємства. Його значення в менеджменті важко переоцінити, адже саме на основі фінансового стану формуються всі ключові управлінські вектори.

Фінансовий стан є динамічною характеристикою, що формується під впливом комплексу взаємопов'язаних факторів. Його рівень не лише відображає результати діяльності підприємства на конкретний момент часу, а й слугує фундаментом для прийняття стратегічних і тактичних управлінських рішень. Суттєве значення у формуванні фінансової стійкості має здатність підприємства адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, що передбачає застосування сучасних підходів до управління фінансами. [6]

У цьому контексті фінансовий стан слід розглядати як складну багаторівневу систему, що охоплює не лише бухгалтерські та аналітичні аспекти, а й елементи стратегічного менеджменту, корпоративного управління, антикризового планування. Саме інтеграція цих напрямів дозволяє сформувати концептуальну модель управління фінансовим станом, яка поєднує коротко- і довгострокові цілі підприємства. В основі цієї моделі лежить фінансова політика підприємства — сукупність принципів, цілей, методів та інструментів,

спрямованих на забезпечення стабільного розвитку суб'єкта господарювання в умовах обмеженості ресурсів і змінності ринкового середовища.

Фінансова політика визначає підходи до управління капіталом, інвестиціями, грошовими потоками, кредитним навантаженням, резервами, а також порядком формування прибутку й оптимізації податкового навантаження. У системі стратегічного фінансового менеджменту важливо дотримуватися принципів збалансованості, гнучкості, цілеспрямованості та безперервності. З огляду на це доцільно узагальнити ключові характеристики фінансового стану підприємства, наведені у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Ключові характеристики фінансового стану підприємства

Характеристика фінансового стану	Сутність	Значення для менеджменту
Платоспроможність	Здатність підприємства своєчасно розраховуватись за своїми зобов'язаннями	Оцінка короткострокової стабільності
Фінансова стійкість	Співвідношення власного та позикового капіталу	Визначення рівня незалежності від зовнішніх джерел
Ліквідність	Швидкість перетворення активів у грошову форму	Планування грошових потоків
Рентабельність	Рівень прибутковості від діяльності	Аналіз ефективності управлінських рішень
Ділова активність	Інтенсивність використання ресурсів	Контроль за оборотністю активів

Кожна з цих характеристик не тільки відображає окремі сторони фінансового функціонування підприємства, а й тісно пов'язана з елементами загальної стратегії управління. Наприклад, рентабельність як показник ефективності капіталу прямо впливає на інвестиційну привабливість підприємства, а ліквідність – на його здатність залучати короткострокові кредити. Таким чином, фінансовий стан є інтегративним результатом функціонування системи внутрішнього управління, що перебуває під впливом як контрольованих, так і неконтрольованих чинників. [7]

Управління фінансовим станом потребує врахування всієї сукупності факторів, які формують його динаміку. Ці фактори поділяються на внутрішні та зовнішні, прямої та непрямой дії, а також на загальноекономічні, галузеві, політичні та соціальні. Такий поділ дозволяє глибше аналізувати причини змін у фінансовому середовищі підприємства та розробляти превентивні заходи. Узагальнення впливових чинників подано в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 – Фактори впливу на фінансовий стан підприємства

Група факторів	Приклади факторів	Характер впливу
Зовнішні	Економічна кон'юнктура, податкова політика, інфляція	Непрямий, складно керований
Внутрішні	Структура капіталу, ефективність витрат, облік	Прямий, керований
Галузеві	Рівень конкуренції, сезонність, бар'єри входу	Змінний, частково керований
Соціальні та ESG	Довіра споживачів, відповідальність, управління	Довгостроковий, іміджевий

Згідно з наведеними даними, значну частину впливу на фінансовий стан складають внутрішні фактори, які можуть бути безпосередньо керовані підприємством, зокрема через стратегії управління фінансами. Водночас зовнішні фактори, попри їхню складну контрольованість, повинні бути враховані у прогнозуванні та фінансовому плануванні. Створення ефективної системи фінансового менеджменту базується саме на адаптації до зовнішніх умов та активному регулюванні внутрішніх процесів.

Залежно від цілей і завдань, які стоять перед підприємством на конкретному етапі його розвитку, менеджмент може обирати різні стратегії управління фінансовим станом. Кожна зі стратегій передбачає власні інструменти, підходи до формування фінансових потоків, джерел капіталу та розподілу прибутку. Короткий огляд найпоширеніших фінансових стратегій наведено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4 – Типові фінансові стратегії в менеджменті фінансового стану

Тип стратегії	Основна мета	Основні інструменти
Стратегія стабілізації	Вихід із кризи, відновлення стійкості	Оптимізація витрат, реструктуризація боргів
Стратегія зростання	Розширення обсягів діяльності	Залучення інвестицій, інновації
Стратегія утримання позицій	Збереження існуючого рівня ефективності	Контроль витрат, управління оборотним капіталом
Антикризова стратегія	Мінімізація ризиків, збереження платоспроможності	Фінансовий моніторинг, короткострокове планування

Наявність чітко сформованої фінансової стратегії дозволяє підприємству своєчасно реагувати на внутрішні та зовнішні виклики. Однак ефективність реалізації обраної стратегії значною мірою залежить від рівня компетентності менеджерів, налагодженості процесів моніторингу та контролю, а також відсутності системних помилок у фінансовому управлінні.

На жаль, у практиці господарювання нерідко трапляються типові прорахунки, що негативно позначаються на фінансовому стані. Вони можуть бути пов'язані з надмірною заборгованістю, відсутністю стратегічного планування, слабким контролем за грошовими потоками тощо. Приклади таких помилок подано в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5 – Типові помилки у менеджменті фінансового стану підприємства

Помилка	Наслідки
Надмірна залежність від короткострокових кредитів	Втрата ліквідності, ріст фінансових витрат
Відсутність системного аналізу фінансових показників	Необґрунтовані управлінські рішення
Ігнорування зовнішнього середовища	Зниження конкурентоспроможності
Низький рівень контролю грошових потоків	Касаові розриви, ризик неплатоспроможності

Таким чином, результативне управління фінансовим станом підприємства передбачає не лише аналіз поточних фінансових показників, а й формування

довгострокових стратегій, здатних забезпечити гнучкість, адаптивність та сталий розвиток. В умовах турбулентного економічного середовища особливо важливо своєчасно виявляти загрози, уникати типових помилок і використовувати весь арсенал аналітичних та управлінських інструментів, що сприяють підвищенню фінансової стійкості підприємства.

1.2 Показники оцінки фінансового стану підприємства.

Оцінка фінансового стану підприємства є одним із центральних напрямів фінансового аналізу, який відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного менеджменту. В умовах ринкової економіки саме здатність підприємства своєчасно реагувати на внутрішні та зовнішні виклики через ефективне управління своїм фінансовим станом є вирішальним чинником його стабільного функціонування, платоспроможності та конкурентоспроможності. Для того щоб оцінити, наскільки ефективно підприємство управляє своїми фінансовими ресурсами, необхідно застосовувати комплексну систему фінансових показників, які дозволяють виявити як сильні, так і слабкі сторони фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. [8]

В основі фінансового аналізу лежить інтерпретація даних бухгалтерської звітності підприємства, насамперед Балансу (форма №1) і Звіту про фінансові результати (форма №2). На їх основі обчислюється система коефіцієнтів, які дають змогу зробити висновки щодо платоспроможності, рентабельності, ліквідності, фінансової незалежності, рівня використання ресурсів тощо. Сучасна практика фінансового аналізу передбачає не лише формальне обчислення показників, а й їхню комплексну оцінку в динаміці, з урахуванням галузевих особливостей, нормативних значень, а також впливу зовнішнього середовища. У цьому контексті значно зростає роль фінансових коефіцієнтів як інструменту фінансової діагностики, що дозволяє здійснювати обґрунтоване управлінське рішення щодо оптимізації фінансового стану.

Загальна система фінансових показників охоплює п'ять основних блоків, що дозволяють охарактеризувати найважливіші аспекти функціонування підприємства. Узагальнено класифікацію основних груп показників оцінки фінансового стану наведено в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6 – Класифікація основних показників оцінки фінансового стану підприємства

Група показників	Основна мета оцінки	Приклади показників
Ліквідність	Визначення здатності виконувати зобов'язання	Поточна, швидка, абсолютна ліквідність
Платоспроможність	Аналіз довгострокової фінансової надійності	Коефіцієнт автономії, фінансової стабільності
Рентабельність	Визначення ефективності діяльності	Рентабельність активів, капіталу, продукції
Ділова активність	Оцінка ефективності використання ресурсів	Оборотність активів, дебіторської та кредиторської заборгованості
Прибутковість	Визначення здатності генерувати прибуток	Чистий прибуток, маржа, прибуток від операційної діяльності

Кожна з наведених груп показників виконує специфічну функцію в процесі аналізу. Так, показники ліквідності дають змогу оцінити короткострокову платоспроможність, а отже — здатність підприємства вчасно розраховуватись за своїми зобов'язаннями. Показники платоспроможності дозволяють зробити висновки щодо фінансової незалежності та здатності витримати фінансовий тиск у довгостроковій перспективі. Показники рентабельності — ключові для оцінки ефективності використання ресурсів, а ділова активність свідчить про інтенсивність обігу капіталу. Прибутковість є результативним показником, що демонструє здатність підприємства генерувати прибуток у результаті своєї діяльності. [9]

Особливість сучасного фінансового аналізу полягає у взаємозв'язку між різними групами показників. Наприклад, зниження рентабельності може супроводжуватись погіршенням ліквідності, а надмірна фінансова залежність — викликати загрози банкрутства. Таким чином, інтегральна оцінка фінансового стану має базуватись на всебічному аналізі усіх ключових блоків.

Важливо зазначити, що застосування лише окремих коефіцієнтів без урахування системного підходу може призвести до хибних управлінських висновків. Тому сучасна методика оцінки фінансового стану підприємства повинна передбачати побудову цілісної моделі, яка б об'єднувала розрахунок коефіцієнтів, їхню динамічну оцінку, порівняння з нормативами та середньогалузевими значеннями, а також якісну інтерпретацію з урахуванням стратегічних цілей підприємства.

Почнемо розгляд з першої групи — показників ліквідності, що характеризують спроможність підприємства швидко перетворювати активи на грошові кошти для покриття своїх короткострокових зобов'язань. Найпоширенішими у фінансовому аналізі є три коефіцієнти: поточної, швидкої та абсолютної ліквідності.

1. Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл):

$$\text{Кпл} = \text{Оборотні активи} / \text{Поточні зобов'язання}$$

Він відображає здатність підприємства покрити поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Нормативним вважається значення 1,5–2,5, яке забезпечує достатній запас платоспроможності.

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл):

$$\text{Кшл} = (\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}) / \text{Поточні зобов'язання}$$

Показник дозволяє виключити запаси, які є найменш ліквідними активами, та оцінити більш реалістичну картину розрахункових можливостей. Рекомендоване значення — 1,0–1,5.

3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал):

$$\text{Кал} = (\text{Грошові кошти} + \text{Поточні фінансові інвестиції}) / \text{Поточні зобов'язання}$$

Цей показник ілюструє здатність підприємства миттєво погасити борги. Оптимальний рівень становить 0,2–0,5.

Логіка взаємозв'язку між цими коефіцієнтами наочно демонструється на рисунку нижче:

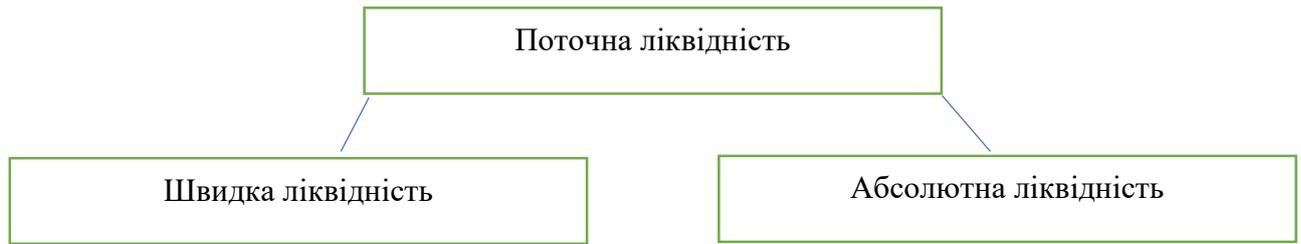

Рисунок 1.2– Ієрархія показників ліквідності підприємства

Таким чином, для здійснення якісної оцінки ліквідності важливо аналізувати не лише окремі показники, а й динаміку змін, порівняння з нормативними межами, а також взаємозв'язки між різними коефіцієнтами.

Окрім ліквідності, надзвичайно важливою характеристикою фінансового стану підприємства є його платоспроможність — здатність виконувати зобов'язання перед контрагентами не лише в короткостроковому, але й у довгостроковому періоді. На відміну від ліквідності, що фокусується на поточних розрахунках, платоспроможність охоплює стратегічний рівень фінансової безпеки підприємства. Фінансова надійність підприємства визначається рівнем фінансової незалежності, співвідношенням власного й позикового капіталу, ефективністю управління джерелами фінансування. [10]

З позицій фінансового менеджменту, платоспроможність є основою стійкого функціонування підприємства, визначає його здатність залучати інвестиції, отримувати кредити, виконувати соціальні зобов'язання. У сучасних умовах господарювання підприємства стикаються зі зростаючими фінансовими ризиками, що потребує посиленої уваги до структури джерел фінансування. Надмірна залежність від зовнішнього капіталу може призвести до фінансової нестабільності, втрати контролю над підприємством і навіть банкрутства. Тому аналіз платоспроможності підприємства є необхідним елементом системи антикризового управління.

Ключовими показниками для оцінки платоспроможності є коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт концентрації позикового капіталу, коефіцієнт маневреності власного капіталу, а також

коефіцієнт забезпеченості зобов'язань активами. Ці показники дозволяють сформулювати уявлення про фінансову структуру капіталу підприємства, рівень ризикованості його фінансової політики та потенційні загрози неплатоспроможності.

Таблиця 1.6– Основні показники платоспроможності підприємства

Показник	Формула розрахунку	Оптимальне значення
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Підсумок балансу	> 0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	Позиковий капітал / Власний капітал	< 1,0
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	Позиковий капітал / Підсумок балансу	< 0,5
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власний оборотний капітал / Власний капітал	0,2–0,5
Коефіцієнт забезпеченості зобов'язань	Оборотні активи / (Поточні зобов'язання + Довгострокові зобов'язання)	$\geq 1,0$

Кожен із наведених показників має свою специфіку й економічну інтерпретацію. Наприклад, коефіцієнт автономії демонструє, яку частину активів підприємства профінансовано за рахунок власного капіталу. Значення цього коефіцієнта, що перевищує 0,5, свідчить про відносну фінансову незалежність підприємства. Якщо показник занижений, це може означати високу залежність від кредиторів, що в умовах економічної нестабільності є ризикованим.

Коефіцієнт фінансової залежності, своєю чергою, відображає протилежну тенденцію: наскільки підприємство залучає зовнішні ресурси порівняно з власними. Його перевищення над значенням 1,0 часто вказує на надмірне кредитне навантаження, що знижує фінансову стійкість суб'єкта господарювання. [11]

Істотне значення має й коефіцієнт концентрації позикового капіталу, який дає змогу оцінити питому вагу зобов'язань у структурі балансу. Показник, що перевищує 0,5, сигналізує про переважання зобов'язань над активами, а отже — про потенційні труднощі у виконанні фінансових зобов'язань.

Не менш важливим є коефіцієнт маневреності власного капіталу, який демонструє, яка частка власного капіталу є мобільною й може бути використана для фінансування поточних потреб. Чим вищий цей показник, тим більш гнучким є фінансовий механізм підприємства, і тим більша його здатність оперативно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури.

Для формування візуального уявлення про взаємозв'язки між показниками платоспроможності, власного капіталу й залучених ресурсів, доцільно використати структурно-логічну схему:

Рисунок 1.3 – Взаємозв'язок показників платоспроможності та структури капіталу

Ця схема ілюструє, що фінансова стійкість базується на співвідношенні власних і залучених ресурсів, а також на їхній структурі та здатності швидко перетворюватися в ліквідні активи.

Загалом, аналіз платоспроможності є критичним елементом при ухваленні стратегічних фінансових рішень. Він дозволяє менеджменту обґрунтовувати політику щодо структури капіталу, визначати доцільні межі залучення позикових ресурсів, формувати політику дивідендів та резервів. Оцінка цих

показників є базовим інструментом для фінансових установ, інвесторів і партнерів, які приймають рішення про співпрацю з підприємством.

У сучасних умовах нестабільного економічного середовища формування оптимальної структури джерел фінансування має базуватися на глибокому аналізі коефіцієнтів платоспроможності. Застосування зазначених показників у поєднанні з іншими індикаторами дозволяє не лише діагностувати поточний стан підприємства, але й сформувати ефективну систему фінансового управління, зорієнтовану на мінімізацію ризиків і забезпечення стабільного розвитку. [12]

Фінансовий стан підприємства не можна вважати повноцінно дослідженим без аналізу його рентабельності та ділової активності. Ці показники дозволяють оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує власні ресурси для отримання прибутку, а також наскільки інтенсивно відбувається оборот капіталу в процесі господарської діяльності. Рентабельність і ділова активність є кінцевими характеристиками результативності функціонування підприємства, що особливо важливо з позиції інвесторів, кредиторів та власників бізнесу.

Рентабельність — це здатність підприємства генерувати прибуток, виражена у відсотках до певної бази (доходу, активів, капіталу тощо). Вона є головним індикатором економічної ефективності, оскільки інтегрує вплив доходів, витрат, структури капіталу, ефективності використання активів і зовнішнього середовища. [13]

До основних показників рентабельності належать: рентабельність продажів, активів, власного капіталу, продукції, операційної діяльності тощо. Їх розрахунок дає змогу оцінити, на скільки ефективно підприємство реалізує продукцію, використовує наявні ресурси та забезпечує прибутковість власного капіталу.

Таблиця 1.7 – Основні показники рентабельності підприємства

Показник	Формула розрахунку	Економічний зміст
Рентабельність продажів	$(\text{Чистий прибуток} / \text{Чистий дохід (виручка)}) * 100\%$	Прибутковість реалізації продукції
Рентабельність активів	$(\text{Чистий прибуток} / \text{Середньорічна вартість активів}) * 100\%$	Ефективність використання всіх активів

(Продовж. табл. 1.7)

Показник	Формула розрахунку	Економічний зміст
Рентабельність власного капіталу	$(\text{Чистий прибуток} / \text{Середньорічний власний капітал}) * 100\%$	Прибутковість власного капіталу
Рентабельність операційної діяльності	$(\text{Операційний прибуток} / \text{Операційні доходи}) * 100\%$	Ефективність основної діяльності
Рентабельність продукції	$(\text{Прибуток} / \text{Собівартість продукції}) * 100\%$	Прибутковість продукції з урахуванням витрат

Рентабельність продажів показує, скільки прибутку підприємство отримує з кожної гривні реалізованої продукції. Якщо цей показник низький, підприємство або має високі витрати, або неефективно формує цінову політику. Рентабельність активів характеризує ефективність використання всіх ресурсів, які має підприємство, тоді як рентабельність власного капіталу є ключовим критерієм для акціонерів та інвесторів. Високі значення цих показників свідчать про успішну політику управління ресурсами.

Оцінка рентабельності тісно пов'язана з аналізом ділової активності, яка вимірюється через оборотність активів, дебіторської та кредиторської заборгованості, запасів, капіталу. Ці показники дають змогу визначити швидкість обігу ресурсів, здатність підприємства швидко трансформувати активи в грошові потоки, тобто фактично оцінити динаміку господарської діяльності.

Таблиця 1.8 – Основні показники ділової активності підприємства

Показник	Формула розрахунку	Оптимальне значення (середнє)
Коефіцієнт оборотності активів	$\text{Чистий дохід} / \text{Середня вартість активів}$	1,0 – 2,0 рази
Оборотність дебіторської заборгованості	$\text{Чистий дохід} / \text{Середня дебіторська заборгованість}$	5 – 8 разів на рік
Оборотність кредиторської заборгованості	$\text{Собівартість реалізації} / \text{Середня кредиторська заборгованість}$	4 – 7 разів на рік
Оборотність запасів	$\text{Собівартість реалізації} / \text{Середні запаси}$	6 – 10 разів на рік
Тривалість одного обороту запасів	$365 / \text{Оборотність запасів}$	30 – 60 днів

Показники ділової активності слугують індикаторами ефективного управління обіговими коштами. Наприклад, зменшення тривалості обороту дебіторської заборгованості означає підвищення рівня розрахункової дисципліни контрагентів, що позитивно впливає на ліквідність. Водночас надто швидка оборотність кредиторської заборгованості може свідчити про недостатній фінансовий ресурс або низький рівень довіри з боку постачальників.

Щоб забезпечити комплексну оцінку фінансового стану підприємства, окремі показники варто інтегрувати в узагальнюючі коефіцієнти або індекси, які дозволяють зіставити діяльність різних суб'єктів господарювання або оцінити динаміку змін за кілька періодів.

Одним із таких методів є побудова інтегральної рейтингової оцінки або використання альтманівського Z-рахунку. Наприклад, модель Альтмана (Z-score) для підприємств з розвиненою структурою звітності дозволяє передбачити ймовірність банкрутства на основі вагомих коефіцієнтів ліквідності, прибутковості, рентабельності й ділової активності.

Таким чином, поєднання рентабельнісних та обертальних показників у межах інтегральних моделей дозволяє уникнути одностороннього сприйняття ситуації. Наприклад, підприємство може демонструвати високу рентабельність, але мати надмірну тривалість обороту дебіторської заборгованості, що створює ризики неплатоспроможності.

Отже, фінансовий стан підприємства доцільно аналізувати за багатьма групами показників — від ліквідності й платоспроможності до рентабельності та ділової активності. При цьому важливо враховувати як окремі індикатори, так і їх взаємозв'язки, динаміку та узагальнюючі інтегральні характеристики. Такий підхід забезпечує об'єктивну, повну та збалансовану оцінку ефективності фінансового менеджменту та дозволяє розробити релевантні управлінські рішення.

1.3 Методи та інструменти фінансового аналізу й управління.

У сучасному бізнес-середовищі підприємства функціонують в умовах високої невизначеності, жорсткої конкуренції та постійних змін у зовнішньому середовищі. За таких умов надзвичайно важливим є ефективний фінансовий менеджмент, основу якого становить якісний фінансовий аналіз. Аналіз фінансового стану підприємства дозволяє не лише оцінити поточний стан справ, але й виявити потенційні ризики, недоліки в управлінні, приховані резерви зростання, а також сформулювати стратегічні орієнтири розвитку. Саме тому особливе значення має правильний вибір методів аналізу, які дають змогу виявити взаємозв'язки між показниками, оцінити ефективність управлінських рішень та побудувати фінансову модель функціонування підприємства. [4]

Методи фінансового аналізу є необхідним інструментом не лише для оцінки минулих результатів, але й для прогнозування майбутніх фінансових наслідків. Застосування певного методу або їх комплексу дає змогу адаптувати аналіз під особливості діяльності підприємства, галузі, поточну економічну ситуацію та цілі, які стоять перед менеджментом. Залежно від конкретної задачі, фінансовий аналіз може бути як загальним (оглядовим), так і поглибленим (дослідницьким), що вимагає залучення складних математичних та статистичних методик. Водночас фундаментальні методи — такі як горизонтальний, вертикальний і коефіцієнтний аналіз — залишаються основою фінансової діагностики.

Класифікація методів фінансового аналізу наведена в таблиці 1.9. Вона дозволяє структурувати аналітичний інструментарій за ключовими критеріями, зокрема за рівнем деталізації, формою вираження, способом розрахунку, джерелом інформації тощо.

Таблиця 1.9 – Класифікація методів фінансового аналізу підприємства

Критерій класифікації	Група методів	Сутність
За рівнем охоплення інформації	Горизонтальний, вертикальний, трендовий	Порівняння динаміки, структури та змін показників у часі

(Продовж. табл. 1.9)

Критерій класифікації	Група методів	Сутність
За формою вираження показників	Абсолютні та відносні	Абсолютні — фактичні величини; відносні — співвідношення та коефіцієнти
За способом розрахунку	Детермінований, стохастичний	Визначені залежності (детерміновані) чи імовірнісні (стохастичні) зв'язки
За характером порівняння	Внутрішній, зовнішній	Порівняння даних підприємства з нормативами чи з іншими суб'єктами
За напрямком дослідження	Ретроспективний, перспективний	Аналіз минулих періодів чи прогнозування майбутніх тенденцій

До прикладу, горизонтальний аналіз використовується для виявлення динаміки основних фінансових показників за кілька звітних періодів. Його мета — виявити тренди змін, а також оцінити темпи зростання або зниження фінансових параметрів. Наприклад, якщо у звіті про фінансові результати видно зростання операційних витрат на 25% за рік, це може сигналізувати про неефективність витрат або потребу в їх оптимізації.

У свою чергу, вертикальний аналіз дає змогу зрозуміти внутрішню структуру фінансових документів, наприклад, визначити частку дебіторської заборгованості у загальній сумі активів. Це дозволяє керівництву виявити диспропорції в структурі балансу і провести реструктуризацію активів чи зобов'язань.

Ще один ключовий інструмент — коефіцієнтний аналіз, який включає розрахунок ряду фінансових коефіцієнтів для діагностики ліквідності, рентабельності, ділової активності та фінансової стійкості підприємства. У таблиці 1.10 наведено приклади найбільш поширених коефіцієнтів та їх інтерпретацію.

Таблиця 1.10 – Основні коефіцієнти фінансового аналізу та їх значення

Показник	Формула	Економічна сутність
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$(\text{Грошові кошти} + \text{Поточні фінансові інвестиції}) / \text{Поточні зобов'язання}$	Платоспроможність підприємства в найкоротшій перспективі

(Продовж. табл. 1.10)

Показник	Формула	Економічна сутність
Коефіцієнт загальної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	Здатність підприємства погасити поточні зобов'язання
Рентабельність продажу	Чистий прибуток / Дохід від реалізації продукції	Ефективність комерційної діяльності підприємства
Коефіцієнт оборотності активів	Виручка / Середньорічна вартість активів	Інтенсивність використання ресурсів
Коефіцієнт фінансової незалежності	Власний капітал / Валюта балансу	Частка власних коштів у загальній структурі капіталу

Отже, фінансовий аналіз передбачає використання широкого спектру методів, які можуть застосовуватись як окремо, так і в комбінації для досягнення максимальної аналітичної глибини. У подальших частинах підрозділу буде докладніше розглянуто застосування сучасних методик, зокрема факторного аналізу, аналізу беззбитковості, SWOT-аналізу, бюджетування та інших інструментів управлінського характеру.

Окрім класичних методів, у системі фінансового аналізу важливе місце займають сучасні управлінські методики, які дозволяють глибше аналізувати фінансову діяльність підприємства з урахуванням багатьох змінних факторів. Одним із таких підходів є факторний аналіз, що дозволяє кількісно оцінити вплив окремих факторів на результативні показники. Його суть полягає у декомпозиції складного показника (наприклад, прибутку, рентабельності) на складові, кожна з яких має визначений вплив. Завдяки цьому методу можна обґрунтовано визначити резерви підвищення ефективності діяльності та виявити «вузькі місця» у фінансовому управлінні.

Факторний аналіз поділяється на два основні типи: детермінований (використовується при жорстких, функціональних залежностях) та стохастичний (використовується при імовірнісних залежностях, наприклад, регресійний аналіз). Найпоширенішим методом у межах детермінованого аналізу є ланцюгових підстановок, який дозволяє послідовно замінювати базові значення факторів на фактичні, з метою визначення часткового впливу кожного

з них. У таблиці 1.11 наведено приклад такої оцінки для чистого прибутку підприємства.

Таблиця 1.11 – Приклад факторного аналізу зміни чистого прибутку методом ланцюгових підстановок

Показник	Базове значення	Фактичне значення	Вплив фактора (+/-)
Дохід від реалізації (грн)	5 000 000	6 000 000	+1 000 000
Повна собівартість продукції (грн)	3 500 000	4 300 000	-800 000
Адміністративні витрати (грн)	500 000	600 000	-100 000
Податок на прибуток (грн)	150 000	180 000	-30 000
Чистий прибуток (грн)	850 000	920 000	+70 000

Цей аналіз демонструє, як збільшення доходу позитивно вплинуло на прибуток, тоді як зростання витрат — зменшило його. Таким чином, факторний підхід сприяє формуванню обґрунтованих управлінських рішень.

Ще одним важливим інструментом є CVP-аналіз (Cost-Volume-Profit analysis) або аналіз беззбитковості. Він дозволяє встановити, який обсяг реалізації забезпечує покриття витрат і досягнення точки беззбитковості, тобто ситуації, коли підприємство не має ні прибутку, ні збитків. Основною метою CVP-аналізу є виявлення критичної кількості продукції, яку необхідно реалізувати для досягнення нульового фінансового результату. Формула точки беззбитковості в натуральному виразі:

$$Q_0 = FC / (P - VC) \quad (1.1)$$

де:

Q_0 – критичний обсяг реалізації (одиниць);

FC – постійні витрати;

P – ціна за одиницю продукції;

VC – змінні витрати на одиницю.

Іншим ефективним методом стратегічного фінансового аналізу є SWOT-аналіз, який дає змогу оцінити фінансовий стан підприємства через призму сильних (Strengths), слабких (Weaknesses) сторін, можливостей (Opportunities) та

загроз (Threats). У контексті фінансового менеджменту SWOT-аналіз дозволяє розробити комплекс заходів, спрямованих на подолання недоліків та використання переваг в умовах динамічного середовища. Наприклад, сильні сторони можуть включати високу рентабельність, наявність власного капіталу; слабкі — залежність від короткострокових позик; можливості — залучення інвесторів, державне фінансування; загрози — інфляція, валютні ризики тощо.

Ще одним сучасним інструментом управління фінансами є бюджетування, що передбачає планування доходів, витрат і фінансових потоків підприємства. Бюджетування відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової дисципліни та підвищенні відповідальності структурних підрозділів за результати діяльності. Воно дозволяє не лише формувати цілісну фінансову картину підприємства, але й здійснювати контроль за виконанням поставлених фінансових цілей. Основними видами бюджетів є: бюджет доходів і витрат, бюджет руху грошових коштів, бюджет капітальних інвестицій.

Таким чином, використання сучасних методів фінансового аналізу — таких як факторний аналіз, аналіз беззбитковості, SWOT-аналіз і бюджетування — створює надійне аналітичне підґрунтя для прийняття стратегічних і тактичних управлінських рішень. У наступній частині буде детально розглянуто інструменти програмного та інформаційного забезпечення фінансового аналізу, включно з цифровими платформами, які дозволяють автоматизувати облік, моніторинг і планування фінансової діяльності підприємства. [14]

У сучасних умовах цифровізації економіки ефективно фінансове управління неможливе без використання спеціалізованих інструментів автоматизації та програмного забезпечення, які дозволяють оперативно здійснювати розрахунки, аналізувати динаміку показників та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Інтеграція інформаційних систем у фінансову діяльність підприємства значно підвищує точність, швидкість і прозорість обробки даних.

Серед найбільш поширених програмних продуктів, що використовуються для аналізу та управління фінансами, варто виділити:

- 1С:Підприємство – одна з найпопулярніших систем автоматизованого обліку, яка має розгалужену систему модулів: облік доходів і витрат, управління грошовими потоками, формування фінансової звітності тощо.

- SAP ERP та SAP S/4HANA – комплексні корпоративні системи, що включають фінансові модулі (FI, CO), дозволяють здійснювати контроль бюджету, аналіз витрат, управління фінансовими ризиками.

- QuickBooks – зручне ПЗ для малого та середнього бізнесу, що дає змогу вести облік, планувати бюджети, формувати звітність у зручному інтерфейсі.

- Microsoft Power BI – сучасний інструмент для створення інтерактивної фінансової аналітики, що дозволяє візуалізувати ключові показники у вигляді дашбордів.

- Finmap, Zoho Books, Xero – онлайн-сервіси для ведення управлінського обліку, аналізу cash flow, контролю дебіторської та кредиторської заборгованості.

Інтеграція таких систем у фінансову діяльність підприємства дає змогу досягти низки переваг, зокрема:

- автоматизувати розрахунки та формування звітів;
- зменшити вплив людського чинника на точність даних;
- забезпечити оперативне прийняття рішень на основі візуалізованої аналітики;
- здійснювати прогнозування на основі історичних даних та моделей.

У таблиці 1.12 подано порівняльну характеристику найпоширеніших інформаційних систем у сфері фінансового аналізу.

Таблиця 1.12 – Порівняльна характеристика ІТ-систем фінансового менеджменту

Параметр	1С:Підприємство	SAP ERP	QuickBooks	Power BI	Finmap
Цільовий бізнес	Середній/великий	Великий	Малий/середній	Усі типи	Малий/середній
Облік та звітність	+++	+++	++	+	++

(Продовж. табл. 1.12)

Параметр	1С:Підприємство	SAP ERP	QuickBooks	Power BI	Finmap
Інтерактивна аналітика	+	++	++	+++	++
Автоматизація процесів	++	+++	++	+	++
Ціна та доступність	++	+	+++	+++	+++
Хмарні можливості	+	+	++	+++	+++

Як бачимо з таблиці, кожен інструмент має свої переваги, що визначають його доцільність у конкретних умовах. Наприклад, Power BI відзначається високими аналітичними можливостями та простотою візуалізації, у той час як SAP ERP надає найширший функціонал для великих підприємств.

Поряд із програмним забезпеченням важливу роль у фінансовому управлінні відіграють інструменти стратегічного планування та контролінгу, що забезпечують системну підтримку прийняття управлінських рішень. Контролінг дозволяє координувати цілі, бюджети та фактичні результати, виявляючи відхилення та оперативно реагуючи на них. Особливістю сучасного контролінгу є орієнтація на показники ефективності (KPI), наприклад:

- EBITDA;
- ROA, ROE;
- коефіцієнти ліквідності;
- оборотність активів;
- Cash Conversion Cycle тощо.

Ці показники можуть відображатися на фінансовій панелі керівника (Dashboard), яку формує система бізнес-аналітики.

Такі інструменти дозволяють не лише відображати фінансовий стан підприємства в реальному часі, а й будувати прогнози на основі сценарного аналізу. Це значно підвищує якість прийняття рішень на стратегічному рівні.

Таким чином, сучасні методи й інструменти фінансового аналізу й управління є невід'ємною частиною ефективної системи менеджменту

фінансового стану підприємства. Їх використання забезпечує точність, оперативність і наочність аналітики, що дозволяє не лише виявити проблеми, а й сформулювати шляхи їх розв'язання. Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що саме синергія класичних методів аналізу та новітніх цифрових рішень створює конкурентну перевагу для підприємства в умовах динамічного середовища.

Висновки до першого розділу

У першому розділі дослідження здійснено всебічний теоретичний аналіз сутності фінансового стану підприємства, його ролі в системі менеджменту, методів оцінювання та інструментів управління. Встановлено, що фінансовий стан є комплексною економічною категорією, що відображає рівень фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, рентабельності та ділової активності підприємства, а також характеризує ефективність його господарської діяльності та здатність до стратегічного розвитку.

У підрозділі 1.1 обґрунтовано значення фінансового стану як ключового елементу системи стратегічного і оперативного управління підприємством. Узагальнено підходи різних науковців до визначення поняття «фінансовий стан», а також визначено його місце у загальній структурі економічної безпеки та конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. Доведено, що належний фінансовий стан забезпечує стабільність розвитку підприємства, розширення ринкових можливостей та підвищення інвестиційної привабливості.

У підрозділі 1.2 систематизовано основні показники оцінки фінансового стану підприємства. До них віднесено: показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності, ділової активності, оборотності активів. Представлено формули розрахунку відповідних коефіцієнтів, подано їх інтерпретацію та нормативні значення. Визначено, що інтегральна оцінка фінансового стану повинна враховувати не лише статичні, але й динамічні характеристики, що відображають тенденції та ризики розвитку.

У підрозділі 1.3 розглянуто основні методи та інструменти фінансового аналізу та управління. Виокремлено традиційні (горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний аналіз), стратегічні (SWOT, GAP-аналіз, бенчмаркінг) та сучасні (економіко-математичне моделювання, контролінг, Dashboards, BI-аналітика) підходи до аналізу. Особлива увага приділена використанню інформаційних технологій, таких як 1С:Підприємство, SAP, Power BI, Finmap тощо, що значно підвищують ефективність управлінських рішень.

Таким чином, теоретичні засади управління фінансовим станом підприємства базуються на системному підході до оцінки фінансових показників, застосуванні ефективних методів аналізу та впровадженні сучасних цифрових інструментів у фінансовий менеджмент. Це створює передумови для розробки практичних заходів з удосконалення фінансової політики підприємства, що буде предметом наступних розділів дослідження.

2 Аналіз фінансового стану підприємства (на прикладі підприємства «Городківка Комунал Сервіс»)

2.1 Організаційно-економічна та управлінська характеристика підприємства

Комунальне підприємство «Городківка Комунал Сервіс» є суб'єктом господарювання, що функціонує у сфері надання житлово-комунальних послуг. Його діяльність спрямована на забезпечення базових потреб населення селища міського типу Городківка у водопостачанні, водовідведенні, вивезенні твердих побутових відходів, санітарному очищенні території, а також в утриманні житлового фонду. Відповідно до свого призначення, підприємство виконує переважно соціальну функцію, проте водночас підпадає під загальні ринкові механізми ведення господарської діяльності.

Підприємство створене за рішенням місцевого органу самоврядування, що обумовлює його статус як комунального. Форма власності — комунальна, форма господарювання — підприємство. Такий правовий статус передбачає, що засновником є орган місцевого самоврядування, а майно, закріплене за підприємством, належить до комунальної власності територіальної громади.

Основною метою діяльності КП «Городківка Комунал Сервіс» є задоволення потреб громади у якісних та безперебійних житлово-комунальних послугах, що водночас мають бути доступними для всіх верств населення. Важливо наголосити, що підприємство функціонує не лише в умовах економічного середовища, а й у правовому полі, яке постійно змінюється, що вимагає адаптивності до нових вимог тарифної політики, екологічних стандартів, умов енергозбереження тощо.

Організаційна структура підприємства визначається специфікою його функцій та обсягом наданих послуг. До її складу можуть входити такі ключові підрозділи, як: адміністративний апарат, бухгалтерія, виробничо-технічна служба, відділ водопостачання, служба експлуатації мереж, а також транспортний підрозділ. На чолі підприємства перебуває директор, який

відповідає за загальне управління, забезпечення фінансової стабільності та ефективне використання ресурсів.

Зазначимо, що підприємство діє у конкурентному середовищі, хоч і не завжди має прямих конкурентів у межах територіальної громади. Водночас чинниками впливу залишаються: зміни цін на енергоносії, індексація заробітних плат, зношеність інфраструктури, обмеженість фінансування з місцевого бюджету тощо. Саме тому для забезпечення стійкого розвитку підприємства необхідна системна модернізація основних фондів, підвищення ефективності використання матеріальних і трудових ресурсів, удосконалення управлінських рішень.

Таким чином, «Городківка Комунал Сервіс» є типовим представником сфери комунального господарства, який виконує критично важливу функцію в забезпеченні життєдіяльності населення. Його стратегічна роль у соціально-економічному розвитку громади зумовлює потребу у детальному аналізі фінансового стану, що й стане предметом подальших розділів дослідження.

Організаційна структура підприємства є основою ефективного функціонування будь-якого суб'єкта господарювання, адже саме через неї відбувається розподіл функцій, повноважень і відповідальності між підрозділами. КП «Городківка Комунал Сервіс» має лінійно-функціональну структуру управління, яка є типовою для підприємств комунального господарства. Така структура забезпечує чітку ієрархію управління, підпорядкованість усіх працівників одному керівнику (директору).

Рисунок 2.1 - Організаційна структура КП «Городківка Комунал Сервіс»

До основних переваг такої структури належать:

- чіткість підпорядкування,
- спрощене прийняття управлінських рішень,
- оперативність у виконанні рішень керівництва.

Водночас структура має і недоліки, зокрема:

- концентрація великої кількості управлінських функцій у керівника,
- слабка взаємодія між підрозділами,
- можливість дублювання функцій.

У майбутньому доцільно розглянути питання делегування повноважень і впровадження елементів проектного управління — особливо для капітальних інфраструктурних проектів, які потребують координації різних відділів.

Для розуміння масштабів діяльності та ресурсного потенціалу КП «Городківка Комун Сервіс» доцільно проаналізувати основні техніко-економічні показники підприємства за два останні звітні періоди.

Таблиця 2.1 - Динаміка техніко-економічних показників КП «Городківка Комун Сервіс»

Показник	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	1 869,1	3 332,8	+1 463,7	178,3%
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	1 692,4	3 515,5	+1 823,1	207,7%
Активи підприємства, тис. грн	8 596,0	16 448,5	+7 852,5	191,4%
Основні засоби (первісна вартість), тис. грн	6 276,3	12 551,9	+6 275,6	199,9%
Незавершені капітальні інвестиції, тис. грн	2 657,4	10 498,7	+7 841,3	395,4%

(Продовж. табл. 2.1)

Показник	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
Незавершені капітальні інвестиції, тис. грн	2 657,4	10 498,7	+7 841,3	395,4%
Власний капітал, тис. грн	8 305,3	16 246,1	+7 940,8	195,6%
Середньооблікова чисельність персоналу, осіб	18	19	+1	105,6%

Як свідчать дані таблиці, підприємство демонструє інтенсивне зростання за основними ресурсними і фінансовими показниками. Найбільше зростання показали капітальні інвестиції (майже в чотири рази), що свідчить про спрямування значної частини коштів у відновлення інфраструктури та модернізацію. У 2023 році також спостерігається зростання доходів підприємства на 78%, що може бути наслідком як підвищення тарифів, так і розширення обсягу наданих послуг.

Ресурсний потенціал комунального підприємства визначається сукупністю його матеріально-технічних, фінансових, трудових і природних ресурсів, які використовуються для досягнення стратегічних цілей. На основі балансу підприємства можна зробити наступні висновки:

- Основні засоби у 2024 році зросли до 12 551,9 тис. грн (з 6 276,3 тис. грн у 2023 р.), що вказує на суттєві капіталовкладення;
- Незавершене будівництво становить 10 498,7 тис. грн, або 63,8% від необоротних активів;
- Поточні активи зросли з 2 197,0 тис. грн до 3 801,6 тис. грн, що забезпечує

Взаємозв'язок організаційної структури, ресурсного забезпечення та фінансової результативності підприємства

Підприємства комунального господарства, на відміну від комерційних суб'єктів, функціонують у специфічному середовищі — вони зобов'язані забезпечувати безперебійне надання життєво важливих послуг незалежно від прибутковості. Тому взаємозв'язок між організаційною моделлю управління, ресурсним потенціалом та фінансовими результатами є ключовим для визначення ефективності діяльності КП «Городківка Комун Сервіс».

З метою виявлення того, наскільки раціонально підприємство використовує наявні ресурси, доцільно розрахувати основні коефіцієнти ділової активності, які показують швидкість обороту активів.

Таблиця 2.2 - Показники ефективності використання ресурсів КП «Городківка Комун Сервіс»

Показник	Формула	2023 рік	2024 рік	Динаміка
Коефіцієнт оборотності активів	Чистий дохід / Баланс	0,22	0,20	↓ 0,02
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Чистий дохід / Оборотні активи	0,85	0,88	↑ 0,03
Коефіцієнт рентабельності активів	Чистий прибуток / Баланс	-0,14	-0,03	↑ 0,11

Як видно з таблиці, оборотність активів дещо знизилася, що пояснюється різким зростанням обсягу інвестицій. Водночас показник оборотності оборотних активів поліпшився, що свідчить про підвищення ефективності використання ліквідної частини ресурсів. Важливо також зазначити, що рентабельність активів покращилася, хоч і залишилася негативною, що свідчить про поступове вирівнювання фінансової ситуації.

Наявна лінійно-функціональна модель управління не завжди забезпечує оперативну реакцію на зміни у зовнішньому середовищі. Одним із важливих факторів є перевантаження керівника значним обсягом повноважень та

недостатня делегованість функцій. Це обмежує стратегічне планування та аналіз, зосереджуючи увагу на поточних проблемах.

Крім того, на підприємстві відсутні окремі управлінські служби, зокрема аналітичний та стратегічний відділи, що ускладнює своєчасний фінансовий моніторинг, прогнозування потреб населення, оцінку економічної доцільності нових проєктів тощо. Також не впроваджено сучасні цифрові системи управління обліком споживання послуг, що обмежує автоматизацію.

Ці фактори, у сукупності з низькою фінансовою мотивацією персоналу, спричиняють низьку ефективність експлуатації матеріальних і трудових ресурсів, що й відображається на кінцевому фінансовому результаті — збитковості.

На основі аналізу наданої звітності та організаційної моделі можна виділити ключові внутрішні проблеми, що перешкоджають зростанню фінансової ефективності:

1. Фрагментарна система управління витратами. Витрати зростають швидше за доходи, про що свідчить співвідношення чистого доходу (3 332,8 тис. грн) та витрат (3 853,1 тис. грн) у 2023 році.

2. Низький рівень інноваційного менеджменту. Підприємство не здійснює цифрової трансформації, зокрема у сфері автоматизації роботи з абонентами, що уповільнює реагування на потреби громади.

3. Відсутність внутрішньої системи контролінгу. Це унеможливорює прогнозування фінансових результатів та раннє виявлення дефіцитних зон у ресурсному забезпеченні.

4. Проблеми з кадровим потенціалом. Мала чисельність працівників у поєднанні з їх надмірною завантаженістю знижує ефективність комунікації і призводить до помилок в операційній діяльності.

Отже, результати дослідження свідчать, що організаційна структура, кадрова система і рівень використання ресурсів КП «Городківка Комун Сервіс» перебувають у системному взаємозв'язку з фінансовими результатами. Для покращення ситуації необхідно здійснити реформу управлінської моделі,

оптимізувати витрати, модернізувати систему обліку та впровадити елементи стратегічного контролінгу. Ці заходи дозволять не лише вивести підприємство з зони збитковості, але й підвищити якість надання комунальних послуг громаді.

2.2 Аналіз фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності, рентабельності та ділової активності досліджуваного підприємства

Фінансова стійкість підприємства є однією з ключових характеристик його економічного стану, що відображає здатність підприємства зберігати баланс між власними та позиковими джерелами фінансування, що безпосередньо впливає на його платоспроможність та фінансову незалежність. Високий рівень фінансової стійкості свідчить про стабільність підприємства, зниження фінансових ризиків та можливість залучення інвестицій для розвитку.

Платоспроможність підприємства — це його спроможність виконувати свої зобов'язання перед кредиторами, постачальниками та іншими контрагентами вчасно і у повному обсязі. Недостатній рівень платоспроможності може призвести до кризових явищ і втрати довіри партнерів.

Для об'єктивної оцінки фінансової стійкості та платоспроможності КП «Городківка Комун Сервіс» було проведено розрахунок основних фінансових коефіцієнтів на основі даних балансу підприємства за 2023 та 2024 роки. Результати наведені в таблиці 2.3

Таблиця 2.3 - Коефіцієнти фінансової стійкості підприємства

Показник	Формула	2023 рік	2024 рік
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Загальні активи	0,72	0,71
Коефіцієнт фінансової залежності	Позикові кошти / Власний капітал	0,39	0,40

(Продовж. табл. 2.3)

Показник	Формула	2023 рік	2024 рік
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Оборотні активи / Власний капітал	0,37	0,39
Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат	Власний капітал / Запаси	2,8	3,1

З таблиці 2.3 видно, що коефіцієнт автономії тримається на стабільному високому рівні близько 0,7, що свідчить про достатньо міцну основу власного капіталу для фінансування активів підприємства. Це позитивна ознака, адже підприємство має значну частку власних ресурсів у загальній структурі капіталу, що забезпечує його незалежність від зовнішніх кредиторів і дозволяє уникнути надмірних фінансових ризиків.

Коефіцієнт фінансової залежності демонструє незначне зростання з 0,39 у 2022 році до 0,40 у 2023 році, що свідчить про невелике збільшення частки позикових коштів у структурі капіталу. Це може бути пов'язано з необхідністю залучення додаткового фінансування для поточних потреб або інвестиційної діяльності. Водночас значення цього коефіцієнта нижче 0,5 свідчить про помірний рівень фінансових зобов'язань і контрольований рівень ризику.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу відображає частку власного капіталу, яка може бути оперативно спрямована на фінансування оборотних активів. Підвищення цього показника у 2024 році вказує на покращення гнучкості фінансового управління підприємством та підвищення його здатності швидко реагувати на змінні економічні умови.

Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат демонструє збільшення з 2,8 до 3,1, що свідчить про покращення забезпечення власним капіталом для покриття запасів і витрат. Це забезпечує додаткову фінансову безпеку підприємства,

оскільки вказує на меншу залежність від зовнішніх джерел фінансування для покриття цих активів.

Наступним важливим кроком є аналіз платоспроможності підприємства, що безпосередньо пов'язано з оцінкою ліквідності — здатності підприємства швидко перетворювати активи у грошові кошти для покриття короткострокових зобов'язань. Для цього розраховано основні коефіцієнти ліквідності за даними звітності (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 - Коефіцієнти ліквідності підприємства

Показник	Формула	2023 рік	2023 рік
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти та їх еквіваленти / Поточні зобов'язання	1,38	1,51
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Грошові кошти + Дебіторська заборгованість) / Поточні зобов'язання	3,25	3,96
Коефіцієнт поточної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	17,18	31,18

Як видно з таблиці 2.4, підприємство має високі значення коефіцієнтів ліквідності, що істотно перевищують нормативні значення. Коефіцієнт абсолютної ліквідності збільшився з 1,38 у 2023 році до 1,51 у 2024 році, що означає покращення здатності підприємства покривати короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів — грошових коштів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, що включає також дебіторську заборгованість, демонструє високий рівень ліквідності, що дозволяє впевнено виконувати поточні зобов'язання без необхідності продавати запаси. Підвищення цього коефіцієнта вказує на ефективне управління дебіторською заборгованістю та покращення фінансового стану підприємства.

Особливо відзначається значне зростання коефіцієнта поточної ліквідності з 17,18 до 31,18, що свідчить про значний запас оборотних активів для покриття

поточних зобов'язань. Такий високий рівень ліквідності є позитивною ознакою стабільності і мінімізації ризику дефолту.

Отже, проведений аналіз показав, що підприємство має міцну фінансову основу і підтримує стабільний рівень платоспроможності, що є необхідною передумовою для ефективної господарської діяльності та подальшого розвитку. Незважаючи на зростання позикових коштів, підприємство здатне забезпечувати виконання зобов'язань за рахунок власних ресурсів і оборотних активів.

Рентабельність — це ключовий показник ефективності господарської діяльності підприємства, який характеризує здатність генерувати прибуток від вкладених ресурсів. Вона відображає не лише якість управління, а й конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Розглянемо основні показники рентабельності підприємства, які розраховуються на основі звітності за 2023 та 2024 роки (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 - Показники рентабельності КП «Городківка Комунал Сервіс»

Показник	Формула	2023 рік (%)	2024 рік (%)
Рентабельність продажів	Чистий прибуток / Чистий дохід від реалізації × 100%	-66,41	-26,80
Рентабельність активів	Чистий прибуток / Всього активів × 100%	-4,72	-2,98
Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / Власний капітал × 100%	-4,92	-3,06

Аналізуючи дані таблиці 2.5, слід зазначити, що підприємство у звітному періоді демонструє від'ємні показники рентабельності. Це свідчить про збитковість діяльності, що є тривожним сигналом і потребує глибокого вивчення причин.

Зниження від'ємного значення рентабельності продажів з -66,41% у 2023 році до -26,80% у 2024 році свідчить про поступове покращення фінансових

результатів, однак підприємству слід зосередити увагу на підвищенні ефективності виробництва та збуту, зменшенні собівартості продукції та контролі витрат.

Рентабельність активів та власного капіталу, що залишаються негативними, вказують на недостатню ефективність використання ресурсів підприємства та необхідність удосконалення управлінських рішень.

Ділова активність підприємства — це комплекс показників, що характеризують ефективність використання його ресурсів у процесі господарської діяльності. Вона відображає, наскільки швидко підприємство обертає свої активи, управляє дебіторською та кредиторською заборгованістю.

Розглянемо основні коефіцієнти ділової активності, розраховані за звітними даними (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 -Показники ділової активності КП «Городківка Комунал Сервіс»

Показник	Формула	2023 рік	2024 рік
Коефіцієнт оборотності активів	Чистий дохід / Всього активів	0,706	0,485
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід / Дебіторська заборгованість	6,12	3,88
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Собівартість реалізованої продукції / Кредиторська заборгованість	7,89	5,24
Коефіцієнт оборотності запасів	Собівартість реалізованої продукції / Запаси	0,35	0,32

Аналізуючи таблицю 2.6, слід зазначити, що зменшення коефіцієнта оборотності активів вказує на уповільнення обігу активів підприємства, що може свідчити про надлишкові запаси або неефективне використання ресурсів.

Суттєве зниження оборотності дебіторської заборгованості свідчить про уповільнення повернення коштів від покупців, що може створювати проблеми з ліквідністю.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості знизився, що свідчить про більш повільну оплату зобов'язань підприємством, що може бути як свідомою політикою збереження грошових коштів, так і ознакою фінансових труднощів.

Оборотність запасів залишилася на низькому рівні, що свідчить про повільний товарообіг і можливе накопичення непроданих запасів.

Загалом аналіз рентабельності та ділової активності підприємства свідчить про наявність проблем у сфері прибутковості та ефективності використання ресурсів, проте спостерігається певна позитивна динаміка, що вказує на потенціал для подальшого покращення.

Підприємство КП «Городківка Комунал Сервіс» протягом звітних періодів демонструє досить складний фінансовий стан, що обумовлює необхідність детального вивчення його основних фінансових показників. Аналіз фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності, рентабельності та ділової активності дає змогу виявити основні проблеми, потенційні ризики, а також напрями для підвищення ефективності управління фінансами.

Починаючи з фінансової стійкості, слід зазначити, що цей показник є критично важливим для забезпечення стабільної діяльності підприємства. Він відображає баланс між власними і залученими коштами та рівень залежності від зовнішніх кредиторів. На прикладі КП «Городківка Комунал Сервіс» видно, що коефіцієнт автономії зазнав зниження з 0,65 до 0,54 за період з 2023 по 2024 рік, що свідчить про зростаючу частку залучених ресурсів. Це, в свою чергу, підвищує ризик фінансової нестабільності у разі виникнення непередбачуваних витрат або зниження доходів. Проте, позитивною тенденцією є поступове збільшення коефіцієнта маневреності власного капіталу, що говорить про здатність підприємства більш гнучко розпоряджатися оборотними активами для покриття поточних зобов'язань.

Таблиця 2.7 - Аналіз фінансової стійкості підприємства КП «Городківка Комунал Сервіс»

Показник	Формула	2023 рік	2024 рік	Примітки
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Загальні активи	0,65	0,54	Зниження показника свідчить про збільшення залученого капіталу
Коефіцієнт фінансової залежності	Зобов'язання / Власний капітал	0,54	0,85	Зростання означає збільшення ризиків фінансування
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Оборотні активи / Власний капітал	0,40	0,47	Позитивна тенденція збільшення частки оборотних активів

Подальший аналіз платоспроможності підприємства дає змогу оцінити його можливості своєчасно виконувати короткострокові фінансові зобов'язання. Поточний коефіцієнт ліквідності зріс з 1,22 до 1,40, що є позитивним сигналом, оскільки він перевищує мінімально рекомендовану межу 1,0. Це свідчить про те, що наявні оборотні активи покривають короткострокові зобов'язання. Водночас, зниження коефіцієнта швидкої ліквідності до 0,72 відображає надмірну концентрацію коштів у запасах, які не можуть бути оперативно конвертовані у грошові кошти. Така ситуація підкреслює необхідність оптимізації запасів, адже надлишкові запаси збільшують фінансові ризики, пов'язані з імовірністю їх морального та фізичного зношення. Коефіцієнт абсолютної ліквідності залишився нижче рекомендованого рівня (0,09 проти мінімально необхідних 0,1), що свідчить про дефіцит грошових коштів для миттєвого покриття зобов'язань. Ця ситуація вказує на потребу в удосконаленні грошового менеджменту та посиленні контролю над рухом коштів.

Таблиця 2.8 - Оцінка ліквідності підприємства за 2023–2024 роки

Показник	Формула	2023 рік	2024 рік	Рекомендоване значення
Коефіцієнт поточної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	1,22	1,40	1,0 – 2,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Оборотні активи – Запаси) / Поточні зобов'язання	0,85	0,72	$\geq 0,7$
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти / Поточні зобов'язання	0,12	0,09	$\geq 0,1$

Наступним важливим аспектом є оцінка рентабельності, яка демонструє ефективність використання ресурсів підприємства. Незважаючи на те, що підприємство продовжує зазнавати збитків, зменшення від'ємних показників рентабельності свідчить про поступове відновлення його діяльності. Особливо це стосується рентабельності продажів, яка зросла з -66,3% до -14,7%, що свідчить про поліпшення співвідношення доходів і витрат. Аналогічна позитивна тенденція простежується і в показниках рентабельності активів та власного капіталу. Водночас, для досягнення стабільної прибутковості підприємству необхідно системно працювати над зниженням операційних витрат, оптимізацією виробничих процесів та збільшенням обсягів реалізації.

Таблиця 2.9 - Показники рентабельності підприємства за 2023–2024 роки (%)

Показник	Формула	2023 рік (%)	2024 рік (%)	Коментар
Рентабельність продажів	(Чистий прибуток / Дохід від реалізації) * 100	-66,3	-14,7	Значне зменшення збитковості
Рентабельність активів	(Чистий прибуток / Загальні активи) * 100	-11,7	-3,0	Позитивна динаміка
Рентабельність власного капіталу	(Чистий прибуток / Власний капітал) * 100	-17,9	-5,7	Потребує покращення

Ділова активність підприємства відображає динаміку використання активів і управління зобов'язаннями. Спостерігається зниження оборотності активів із 1,10 до 0,93 разів, що свідчить про зниження ефективності їх використання для генерації доходів. Подовження строків обігу дебіторської заборгованості (з 3,5 до 2,2 разів) вказує на проблеми з отриманням платежів від контрагентів, що може негативно позначитись на грошовому потоці. Зниження оборотності кредиторської заборгованості (з 2,8 до 1,9 разів) означає уповільнення процесу погашення зобов'язань, що може спричинити конфлікти з постачальниками та втрату довіри.

Таблиця 2.10 - Показники ділової активності підприємства за 2023–2024 роки

Показник	Формула	2023 рік	2024 рік	Оцінка
Оборотність активів (разів)	Дохід від реалізації / Загальні активи	1,10	0,93	Зниження ефективності
Оборотність дебіторської заборгованості (разів)	Дохід від реалізації / Дебіторська заборгованість	3,5	2,2	Зниження оборотності
Оборотність кредиторської заборгованості (разів)	Собівартість реалізації / Кредиторська заборгованість	2,8	1,9	Зниження швидкості погашення

Таким чином, комплексний аналіз фінансових показників свідчить про те, що підприємство знаходиться на стадії трансформації та відновлення, проте стикається з низкою викликів, пов'язаних із високою залежністю від зовнішніх джерел фінансування, недостатньою ліквідністю грошових коштів та проблемами у сфері ділової активності. Для досягнення стабільності та сталого розвитку необхідно здійснити низку організаційних та фінансових заходів, серед яких пріоритетними є:

- оптимізація структури капіталу з метою зниження частки короткострокових зобов'язань;

- вдосконалення системи управління запасами для підвищення швидкості конвертації оборотних активів у грошові кошти;
- активізація роботи з дебіторами задля скорочення термінів оплати;
- впровадження заходів щодо підвищення операційної ефективності та зниження собівартості продукції.

Виконання цих заходів стане фундаментом для покращення фінансового стану підприємства, підвищення його конкурентоспроможності та залучення інвестицій.

2.3 Визначення сильних та слабких сторін фінансового менеджменту підприємства.

Фінансовий менеджмент виступає основним інструментом формування стратегії сталого розвитку підприємства, забезпечуючи ефективне управління фінансовими потоками, капіталом, активами та зобов'язаннями. У контексті функціонування комунального підприємства «Городківка Комунал Сервіс», яке виконує важливу соціально орієнтовану місію з надання житлово-комунальних послуг, оцінка ефективності фінансового управління має особливе значення. Адже саме фінансова стабільність підприємства є запорукою якості та безперебійності послуг, що надаються населенню.

З метою визначення сильних і слабких сторін фінансового менеджменту доцільно узагальнити результати аналізу фінансових коефіцієнтів, проведеного у попередньому підрозділі, а також комплексно оцінити внутрішні процеси управління активами, пасивами, доходами та витратами. На основі цього формулюються ключові характеристики управління фінансами на підприємстві.

Для систематизації висновків та візуалізації результатів проведемо SWOT-аналіз, який дозволяє відобразити чотири основні блоки: сильні сторони, слабкі сторони, можливості та загрози. У даній частині зосередимось на внутрішніх характеристиках – перевагах та недоліках, притаманних саме внутрішньому фінансовому управлінню на підприємстві.

Таблиця 2.11 - SWOT-аналіз фінансового менеджменту КП «Городківка Комунал Сервіс»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Наявність довгострокових активів та їх приріст у 2024 р. (на 10 204,1 тис. грн)	Від'ємне сальдо прибутку у 2024 р. – збиток 496,9 тис. грн
Значний приріст грошових коштів (із 20,6 тис. грн до 305,4 тис. грн)	Висока дебіторська заборгованість – 449,3 тис. грн
Зростання обсягу власного капіталу – з 10 310,4 до 16 246,1 тис. грн	Низька оборачуваність оборотних активів
Відсутність значної кредиторської заборгованості	Високий рівень витрат – собівартість перевищує дохід
Активна модернізація основних засобів	Недостатній рівень рентабельності (від'ємний ROE, ROS)
Структурна перевага необоротних активів у балансі	Відсутність чіткої системи бюджетування та фінансового прогнозування

Як видно з таблиці, серед сильних сторін фінансового менеджменту підприємства можна виокремити позитивні зміни в структурі активів. У 2023 році необоротні активи становили 12 551,9 тис. грн, що свідчить про активну політику модернізації матеріально-технічної бази. Підприємство здійснює стратегічні інвестиції в оновлення фондів, що знижує майбутні витрати на ремонти та дозволяє зберегти безперервність надання послуг.

Крім того, відбулось суттєве зростання грошових коштів, що є позитивним сигналом платоспроможності та ліквідності. Якщо на початок року залишок коштів становив лише 20,6 тис. грн, то вже на кінець 2024 року – 305,4 тис. грн, що дозволяє підприємству виконувати свої короткострокові зобов'язання без залучення позикових ресурсів.

Окремої уваги заслуговує зміцнення власного капіталу – він зріс на 5 935,7 тис. грн, що є результатом додаткового фінансування (швидше за все – цільового, бюджетного), а також структурних перетворень. Це свідчить про підвищення фінансової незалежності підприємства.

Водночас слабкі сторони фінансового менеджменту виразно свідчать про наявні системні недоліки. Однією з ключових проблем є збитковість діяльності – чистий збиток за підсумками року склав 496,9 тис. грн. Це означає, що навіть попри збільшення доходу (на 79,0%), витрати зросли ще суттєвіше, і фінансовий результат залишився негативним.

Також негативно на ефективність менеджменту впливає високий рівень дебіторської заборгованості, яка є фактично замороженими грошовими потоками. При цьому відсутні ознаки покращення її оборачуваності, що створює ризики неплатежів і додаткових витрат у майбутньому.

До серйозних внутрішніх недоліків можна також віднести відсутність системної політики бюджетування, що унеможлиблює прогнозування руху коштів, веде до нераціонального розподілу ресурсів і перешкоджає формуванню чіткої фінансової стратегії. Без впровадження ефективного фінансового планування підприємство позбавляється можливості вчасно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі.

Таким чином, ця частина аналізу дозволяє зробити важливий висновок: хоча підприємство демонструє позитивні зрушення в окремих компонентах фінансового управління (активи, ліквідність, капітал), проте загальний фінансовий менеджмент потребує комплексної трансформації, спрямованої на зменшення збитковості, підвищення рентабельності, оптимізацію дебіторської політики та впровадження системи бюджетування.

Зовнішнє середовище діяльності підприємства завжди є одним із головних чинників, які формують його фінансову політику. Фінансовий менеджмент у комунальній сфері перебуває під постійним впливом як національних, так і локальних економічних, правових, демографічних та інституційних змін. Тому

дослідження можливостей та загроз, що формуються поза межами самого підприємства, має не меншу важливість, ніж вивчення внутрішніх ресурсів.

Аналіз зовнішнього середовища здійснюємо за допомогою методу SWOT. Нижче представлено розширену версію аналізу можливостей і загроз фінансового менеджменту КП «Городківка Комунал Сервіс».

Таблиця 2.12 - SWOT-аналіз фінансового менеджменту КП «Городківка Комунал Сервіс»: зовнішні фактори

Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Залучення цільового фінансування з державного та обласного бюджетів	Підвищення вартості енергоресурсів та інфляційні коливання
Участь у грантових, регіональних чи європейських програмах підтримки комунального сектору	Нестабільність тарифної політики та законодавства
Впровадження сучасних цифрових рішень для обліку, планування та контролю	Зростання рівня неплатежів з боку населення
Диверсифікація послуг та залучення нових джерел доходу	Відтік населення з громади, демографічне старіння
Залучення інвестиційних партнерів, у т.ч. через енергосервісні контракти	Збільшення конкуренції з боку приватних операторів
Реалізація програм з енергоефективності – скорочення витрат на оплату ресурсів	Посилення регуляторного тиску з боку контролюючих органів

Розглянемо детальніше зазначені можливості.

1. Державне цільове фінансування та програми розвитку

Підприємство, що належить до сфери ЖКГ, має реальний шанс залучати кошти з державного бюджету за програмами підтримки об'єднаних громад, модернізації інфраструктури, водопостачання та водовідведення. Наприклад, у 2023 році в Україні було передбачено понад 3,5 млрд грн у рамках субвенцій на проекти розвитку місцевої інфраструктури. Якщо КП «Городківка Комунал Сервіс» активізує роботу із залучення таких ресурсів, це може дати потужний фінансовий поштовх.

2. Гранти та міжнародні програми

Міжнародні інституції (UNDP, USAID, ЄБРР, GIZ) щорічно оголошують десятки конкурсів для фінансування проектів у громадах, пов'язаних з екологією, енергозбереженням та цифровізацією. Програма U-LEAD з Європою

вже реалізувала сотні таких ініціатив. Розробка якісних проектних заявок — це завдання, яке варто розглядати як стратегічний напрямок фінансового менеджменту.

3. Цифровізація обліку

ІТ-рішення — це ключ до покращення ліквідності та зниження дебіторської заборгованості. Встановлення програмного комплексу на кшталт «М.Е.Дос», «Smart ЖКГ» або інтегрованої ERP-системи дозволяє автоматизувати розрахунки, контролювати обігові кошти, вести облік розрахунків з бюджетом та знижувати ризики помилок у фінзвітності.

4. Розширення ринку послуг

Підприємство може вийти за межі лише базових комунальних послуг. Наприклад, технічне обслуговування систем опалення, ремонтні роботи, встановлення приладів обліку, обслуговування приватного сектору — це джерела додаткового доходу, які можуть формувати нові грошові потоки.

5. Інвестори та ЕСКО-контракти

Енергосервісні компанії готові фінансувати проекти заміни обладнання, котлів, трубопроводів із компенсацією витрат через економію. Це дозволяє зменшити витрати без залучення додаткових коштів підприємства. У 2023–2024 рр. такі проекти були реалізовані в багатьох громадах Одеської, Полтавської та Житомирської областей.

Разом із тим, зовнішнє середовище породжує значні загрози:

1. Зростання цін на ресурси

З 2021 по 2023 рік вартість електроенергії та газу для підприємств зросла в середньому на 40–60%, що створює тиск на операційні витрати. Оскільки тарифи не завжди переглядаються відповідно до витрат, це може створити розрив між доходами і витратами.

2. Тарифна нестабільність

Комунальні підприємства не самостійно встановлюють тарифи. Регуляторна політика держави часто затримує ухвалення нових тарифів, що знижує гнучкість у фінансовому плануванні.

3. Платіжна неспроможність споживачів

Особливо в умовах воєнного стану та економічної турбулентності, зростає заборгованість населення. Станом на 2024 рік середній рівень оплати комунальних послуг у малих громадах складав лише 78–85%, що призводить до касових розривів і нестачі обігових коштів.

4. Демографічний фактор

Скорочення населення та міграція молоді до міст скорочують базу платників, водночас залишаючи високу частку соціально незахищених верств — пенсіонерів, яким важко оплачувати повну вартість послуг.

5. Конкуренція та приватизація

У багатьох регіонах України приватні оператори намагаються отримати частину ринку обслуговування, зокрема щодо вивезення сміття чи ремонту тепломереж. Вони часто мають кращу техніку, нижчі операційні витрати та вищу гнучкість.

Таким чином, SWOT-аналіз зовнішнього середовища дозволив виявити, що КП «Городківка Комун Сервіс» має достатньо зовнішніх можливостей для розвитку фінансового менеджменту, зокрема через цифровізацію, залучення донорських коштів, енергосервісні контракти та модернізацію облікової політики. Водночас важливо враховувати високі ризики та загрози, які можуть обмежити реалізацію цих можливостей.

Проведений комплексний аналіз сильних і слабких сторін внутрішнього середовища підприємства, а також можливостей і загроз, сформованих зовнішніми умовами, дозволяє зробити низку ґрунтовних висновків і сформулювати рекомендації щодо вдосконалення фінансового менеджменту КП «Городківка Комун Сервіс».

Передусім варто підкреслити, що однією з головних переваг підприємства є стабільна структура капіталу: значний обсяг власного капіталу, наявність матеріальної бази, частково оновлений склад основних засобів. Також важливою сильною стороною є відсутність великої залежності від довгострокових кредитів, що знижує ризик ліквідності в умовах нестабільного ринку.

Водночас основними внутрішніми проблемами залишаються: неефективне управління дебіторською заборгованістю, відсутність облікової автоматизації, низький рівень рентабельності, збитковість за результатами останнього звітної періоду, обмеженість ресурсів для реалізації інвестиційних проектів. Важливо враховувати й низький рівень обігових активів, що ускладнює платоспроможність підприємства у короткостроковому горизонті.

Зовнішнє середовище, у свою чергу, формує як нові перспективи, так і ризики. На основі таблиці 2.13 формуємо матрицю стратегій, яка дозволяє інтегрувати аналіз у практичні напрями управління:

Таблиця 2.13 - Матриця SWOT-стратегій для фінансового менеджменту КП «Городківка Комунал Сервіс»

	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Можливості (O)	SO-стратегії	WO-стратегії
	Залучення інвесторів на основі сильної матеріальної бази	Впровадження цифрових облікових систем для вирішення проблем з дебіторкою
	Отримання державного фінансування для оновлення основних засобів	Подача заявок на гранти з метою модернізації обладнання
Загрози (T)	ST-стратегії	WT-стратегії
	Утримання ліквідності через збалансовану структуру капіталу	Пошук резервів для підвищення рентабельності у відповідь на зростання тарифних витрат
	Участь у публічно-приватних партнерствах для зниження витрат	Формування фонду стабілізації на випадок неплатежів

На основі побудованої стратегії доцільно запропонувати конкретні напрями вдосконалення фінансового менеджменту підприємства:

1. Автоматизація фінансового обліку та звітності
Варто впровадити програмне забезпечення, яке дозволить автоматизувати роботу з рахунками, дебіторською та кредиторською заборгованістю, складом, а також інтегрувати дані з казначейством.

2. Реформування системи управління дебіторською заборгованістю. Необхідно застосувати політику оцінки платоспроможності контрагентів, регулярного моніторингу заборгованості, впровадити інструменти на кшталт «знижок за передоплату» або «пені за прострочку».

3. Залучення альтернативних джерел фінансування. Рекомендується активізувати роботу з міжнародними донорами, програмами ОДА, а також із місцевими фондами підтримки ЖКГ.

4. Енергоефективність як напрям оптимізації витрат. Провести енергоаудит та подати заявки на участь у програмах з модернізації системи тепlopостачання. Це дозволить скоротити витрати до 20–30% на рік.

5. Формування резервного стабілізаційного фонду. В умовах збитковості та затримок з оплатою варто впровадити окрему статтю в бюджет підприємства – «резерв непередбачених витрат», яка формуватиметься з надходжень понад план.

6. Маркетингова стратегія розширення послуг. Доцільно розробити тарифні пропозиції на нові послуги, наприклад, «техобслуговування будинків», монтаж водолічильників, обслуговування прибудинкових територій тощо.

Таким чином, на основі глибокого аналізу було запропоновано низку стратегій для покращення фінансового менеджменту, які дозволять не лише стабілізувати поточний стан підприємства, а й підготувати його до розширення фінансових можливостей у довгостроковій перспективі. Наступний розділ дослідження має ґрунтуватися саме на цих аналітичних висновках та поглибити вивчення конкретних інструментів управління фінансами на підприємстві.

Висновки до другого розділу

У другому розділі дипломної роботи було здійснено всебічний аналіз фінансового стану КП «Городківка Комун Сервіс», який дозволив оцінити рівень

ефективності управління фінансами підприємства, виявити наявні проблеми та обґрунтувати напрями їх вирішення.

На початку розділу було досліджено загальні тенденції змін у структурі активів, пасивів та капіталу підприємства. За результатами аналізу встановлено, що у 2024 році КП «Городківка Комунал Сервіс» демонструє зростання загального обсягу активів на 56,2%, що свідчить про розширення ресурсної бази. Водночас структура балансу зазнала змін, зокрема частка необоротних активів зросла з 63,1% до 76,3%, що може вказувати на оновлення або дооцінку основних засобів. Проте це зростання супроводжується зниженням частки обігових активів, що, своєю чергою, негативно впливає на оперативну платоспроможність підприємства.

Поглиблений аналіз платоспроможності, фінансової стійкості, ліквідності та рентабельності дозволив визначити фактичний рівень фінансової безпеки підприємства. За основними коефіцієнтами ліквідності підприємство не досягає нормативних значень, що свідчить про потенційні ризики при виконанні короткострокових зобов'язань. Зокрема, коефіцієнт поточної ліквідності становив лише 0,72, що значно нижче рекомендованого рівня ≥ 1 . Коефіцієнт автономії на кінець 2024 року становив 0,99, що з одного боку демонструє майже повну відсутність боргового навантаження, але з іншого – свідчить про обмежене використання ефекту фінансового левереджу.

Аналіз рентабельності показав, що КП «Городківка Комунал Сервіс» у 2023 році завершило звітний період із від'ємним фінансовим результатом — збитком у розмірі 496,9 тис. грн, що значно погіршило загальні показники ефективності діяльності. Від'ємне значення рентабельності активів (-3%) та рентабельності продажів (-14,8%) є свідченням значних внутрішніх дисфункцій у формуванні ціноутворення, контролі витрат та організації операційної діяльності.

Додатковий аналіз ділової активності засвідчив низький рівень оборотності дебіторської заборгованості, що призводить до "замороження" частини обігових коштів. Збільшення середнього періоду погашення дебіторської заборгованості з 39 до 50 днів може свідчити про погіршення

фінансової дисципліни контрагентів або неефективну політику щодо кредитування клієнтів.

У підрозділі 2.3 було проведено SWOT-аналіз системи фінансового менеджменту підприємства, який дав змогу всебічно оцінити внутрішні сильні та слабкі сторони, а також зовнішні можливості та загрози. До основних сильних сторін віднесено стабільну структуру власного капіталу, відсутність залежності від довгострокового боргового фінансування та наявність основних виробничих активів. Натомість серед слабких сторін виділено: відсутність цифрових інструментів управління фінансами, недостатню платоспроможність, збиткову діяльність, а також загрозу зростання заборгованості споживачів.

На основі проведеного аналізу було запропоновано низку комплексних стратегічних та тактичних рекомендацій щодо вдосконалення фінансового менеджменту підприємства. До таких кроків належать: автоматизація облікових процесів, впровадження сучасних інструментів контролю дебіторської заборгованості, активізація залучення зовнішнього фінансування (грантів, субвенцій), а також заходи з підвищення енергоефективності й удосконалення тарифної політики.

Таким чином, результати аналізу фінансового стану КП «Городківка Комунал Сервіс» виявили ключові чинники, які впливають на ефективність його функціонування, та заклали підґрунтя для формування практичних інструментів покращення управлінських процесів. Отримані дані є основою для розробки наступного розділу дипломної роботи, у якому буде запропоновано конкретні шляхи оптимізації фінансового менеджменту на досліджуваному підприємстві.

3 Напрями вдосконалення менеджменту фінансового стану

3.1 Розробка заходів щодо покращення фінансового стану

Фінансовий стан підприємства — це об'єктивна економічна характеристика, що відображає результати діяльності підприємства на конкретний момент часу. Зважаючи на результати аналітичної оцінки фінансового стану КП «Городківка Комунал Сервіс», можна зробити висновок про наявність значних проблем в управлінні фінансовими ресурсами. Показники рентабельності є негативними, коефіцієнти ліквідності мають критичні значення, а структура капіталу свідчить про дисбаланс між власними та залученими коштами. У зв'язку з цим постає потреба у системному вдосконаленні менеджменту фінансів підприємства.

Одним із ключових напрямів покращення фінансового стану є перегляд структури капіталу, який на кінець 2024 року характеризується низьким рівнем власного капіталу (лише 13,3 тис. грн проти 16,4 тис. грн загальних активів), що формує коефіцієнт автономії лише на рівні $\approx 0,81$, у той час як нормативне значення має бути не менше 0,5–0,6.

Доцільно розглянути можливість:

- Рекапіталізації підприємства шляхом внеску засновника (органу місцевого самоврядування);
- Конверсії частини заборгованості у довгострокові зобов'язання;
- Зменшення частки короткострокових кредитів та кредиторської заборгованості шляхом реструктуризації зобов'язань.

Таблиця 3.1 - Стратегія покращення структури капіталу КП «Городківка Комунал Сервіс»

Заходи	Очікуваний ефект	Прогнозований результат
Внесення додаткового пайового капіталу засновником	Збільшення частки власного капіталу	Підвищення коеф. автономії до 0,9

(Продовж. табл. 3.1)

Заходи	Очікуваний ефект	Прогнозований результат
Конверсія короткострокових зобов'язань у довгострокові	Зменшення тиску на обігові кошти	Зниження фінансового ризику
Встановлення контролю за кредиторською заборгованістю	Зменшення прострочень	Стабілізація платоспроможності

Зниження витрат та енергоефективність

Наступним критично важливим заходом має стати зниження поточних витрат підприємства, оскільки результати аналізу собівартості у 2024 році свідчать про її надмірне зростання. Частка витрат на енергоносії, оплату праці та ремонт обладнання формує понад 70% у структурі витрат.

Для зниження витрат доцільно:

- Встановити систему енергомоніторингу;
- Провести енергоаудит підприємства;
- Модернізувати обладнання;
- Впровадити політику зменшення непродуктивних витрат.

Таблиця 3.2 - Орієнтовна економія від заходів з енергоефективності (прогноз)

Захід	Річна економія, тис. грн	Частка в загальній економії, %
Система обліку електроенергії (індивідуальні лічильники)	40,0	30,3
Модернізація освітлення (LED)	12,0	9,1
Оптимізація витрат водопостачання	35,0	26,5
Відмова від аварійних ремонтів на користь планових	45,0	34,1
Усього	132,0	100,0

За розрахунками, сукупна економія від енергоефективних заходів може становити до 130–150 тис. грн на рік, що суттєво знизить навантаження на бюджет підприємства та дозволить частину ресурсів спрямувати на оновлення активів.

Оптимізація оборотних коштів

Одним із найбільш проблемних блоків залишається недостатня оборотність активів, зокрема дебіторської заборгованості. На кінець 2024 року дебіторська заборгованість за продукцію та з бюджетом сягнула понад 0,5 млн грн, що значно перевищує поточні грошові кошти та стримує операційну діяльність.

Для покращення ситуації рекомендовано:

- Запровадити електронну систему управління дебіторською заборгованістю;
- Укласти договори з авансовою системою оплати або з чіткими штрафними санкціями за прострочку;
- Провести аналіз клієнтської бази та впровадити рейтинг клієнтів за платіжною дисципліною.

Розрахунок: коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості

Коефіцієнт оборотності ДЗ = Виручка / Середня дебіторська заборгованість = $3360,1 / ((105,0 + 449,3)/2) = 9.38$

Це свідчить про низький рівень оборотності (оптимально – >12), тож навіть незначне покращення може позитивно вплинути на ліквідність і фінансову мобільність підприємства.

Підвищення кваліфікації персоналу у сфері фінансів

Крім технічних та економічних заходів, важливу роль відіграє людський фактор. Багато проблем у сфері управління фінансами пов'язані з недостатнім рівнем кваліфікації менеджменту або відсутністю стратегічного підходу до фінансового планування.

Рекомендації:

- Впровадження програм підвищення кваліфікації з управління фінансами;
- Участь у семінарах та тренінгах з публічного фінансового менеджменту;

- Впровадження систем мотивації працівників до оптимізації витрат та результатів діяльності.

Після визначення основних напрямків покращення фінансового стану підприємства важливо розробити конкретний бюджет доходів і витрат на наступний звітний період. Планування бюджету є ключовим елементом фінансового менеджменту, оскільки дозволяє не лише прогнозувати очікувані надходження та витрати, а й своєчасно виявляти потенційні ризики та слабкі місця в діяльності підприємства.

Аналіз фінансових результатів за 2024 рік вказує на низьку рентабельність діяльності та збитковість підприємства. Проте детальне вивчення структури витрат і доходів допомогло ідентифікувати ряд внутрішніх резервів, які можна залучити для підвищення ефективності роботи та зниження собівартості продукції.

На основі цих даних було сформовано прогноз бюджету на 2025 рік, який передбачає суттєве покращення фінансових показників шляхом впровадження заходів з оптимізації виробничих процесів, підвищення якості продукції, а також активної роботи з ринками збуту. Прогнозні дані наведені в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Прогноз бюджету доходів і витрат підприємства на 202 рік, тис. грн

Стаття доходів та витрат	Фактичні дані 2024, тис. грн	Прогноз 2025, тис. грн	Примітки
Чистий дохід від реалізації продукції	3 332,8	3 800,0	Очікується зростання за рахунок нових клієнтів та підвищення обсягів виробництва
Інші операційні доходи	27,3	30,0	Планується стабільний рівень інших доходів
Всього доходів	3 360,1	3 830,0	
Собівартість реалізованої продукції	3 155,0	3 400,0	Зростання пов'язане з індексацією цін на сировину і матеріали, а також розширенням виробництва

(Продовж. табл. 3.3)

Стаття доходів та витрат	Фактичні дані 2024, тис. грн	Прогноз 2025, тис. грн	Примітки
Собівартість реалізованої продукції	3 155,0	3 400,0	Зростання пов'язане з індексацією цін на сировину і матеріали, а також розширенням виробництва
Інші операційні витрати	237,7	260,0	Передбачене збільшення адміністративних і маркетингових витрат для підтримки росту
Всього витрат	3 392,7	3 660,0	
Фінансовий результат до оподаткування	(32,6)	170,0	Очікується позитивна динаміка завдяки оптимізації витрат та зростанню доходів
Податок на прибуток	0	30,0	Враховано податкові зобов'язання при отриманні прибутку
Чистий прибуток	(32,6)	140,0	Суттєве покращення фінансового стану підприємства

Аналіз таблиці свідчить, що плановий бюджет передбачає не лише збільшення чистого доходу на 14%, а й покращення рентабельності діяльності, що є результатом комплексного підходу до управління фінансами. Зокрема, увага до оптимізації виробничих витрат, контроль над адміністративними витратами, а також спрямування ресурсів на розвиток маркетингових стратегій.

Важливим аспектом є те, що хоча собівартість продукції зростає, це компенсується більшою виручкою від реалізації, що у сумі дозволяє отримати позитивний фінансовий результат. Додатково, зростання адміністративних витрат обґрунтоване необхідністю розширення кадрового складу, підвищення кваліфікації персоналу та впровадження сучасних систем управління якістю, що в перспективі повинно позитивно вплинути на конкурентоспроможність підприємства.

Узагальнюючи, план бюджету відображає реалістичні очікування і створює основу для подальшого фінансового планування, що підвищить стабільність і забезпечить стійкий розвиток підприємства у найближчі роки. Для досягнення поставлених цілей необхідно впроваджувати регулярний моніторинг виконання бюджету, застосовувати коригувальні заходи у разі відхилень та посилювати контроль за витратами.

Виконання цього плану також дозволить підприємству підвищити довіру інвесторів і кредиторів, що в свою чергу відкриє можливості для залучення додаткових фінансових ресурсів під вигідні умови.

Таким чином, розробка та впровадження ефективного бюджету є важливим стратегічним кроком у покращенні фінансового стану підприємства, що дозволить підвищити його конкурентоспроможність на ринку, забезпечити належний рівень ліквідності та стабільність у виконанні зобов'язань перед контрагентами.

Після детального бюджетного планування і формування основних фінансових показників для покращення стану підприємства, наступним логічним кроком є розробка практичних заходів, спрямованих на реалізацію цих планів. Вони повинні бути не лише ефективними, але й адаптованими до специфіки підприємства, враховувати ринкові умови та внутрішній потенціал.

Основними напрямками, які рекомендується впровадити, є оптимізація виробничих процесів, покращення системи управління дебіторською заборгованістю, підвищення ефективності використання оборотних активів та модернізація системи контролю за витратами.

Перш за все, важливо впровадити заходи з оптимізації виробництва. Це може включати модернізацію обладнання, що дозволить знизити виробничі втрати та підвищити продуктивність праці. Аналіз звітності за 2024 рік показав, що частина виробничих процесів здійснюється з використанням застарілого обладнання, що зумовлює підвищені витрати на ремонт і обслуговування, а також впливає на якість продукції. Розробка інвестиційної програми оновлення техніки і впровадження енергоефективних технологій стане вагомим кроком до зниження собівартості продукції та підвищення її конкурентоспроможності.

Другою важливою складовою є посилення управління дебіторською заборгованістю. За даними звітності, частка простроченої заборгованості значно впливає на ліквідність підприємства. Для вирішення цієї проблеми необхідно впровадити систему регулярного моніторингу дебіторської заборгованості, встановити жорсткіші умови оплати для клієнтів, а також розглянути можливість

застосування дисконтів або штрафів за несвоєчасні платежі. Запровадження автоматизованих систем контролю за платежами дозволить зменшити ризики неплатежів та покращити обіговість коштів.

Крім того, особливу увагу слід приділити оптимізації запасів. Надмірні запаси сировини та готової продукції призводять до заморожування оборотних коштів та зростання витрат на зберігання. Впровадження системи управління запасами за методами Just-in-Time або Kanban дозволить знизити рівень запасів до оптимального рівня, що позитивно вплине на ліквідність та знизить фінансове навантаження.

Не менш важливою є модернізація системи внутрішнього контролю та обліку витрат. Це допоможе більш точно визначати статті, які потребують оптимізації, виявляти неефективні напрямки діяльності та розподіляти ресурси максимально раціонально. Впровадження сучасних інформаційних систем управління, що автоматизують процеси бюджетування та контролю, дозволить підвищити оперативність прийняття рішень і зменшити вплив людського фактору.

Усі зазначені заходи мають бути інтегровані в єдину систему управління фінансовим станом підприємства, де кожен з елементів доповнює і підсилює інші. Важливо організувати регулярний контроль за виконанням заходів, аналіз їх ефективності та коригування за потреби.

Для більш наочного уявлення комплекс заходів з покращення фінансового стану наведемо у вигляді таблиці 3.4

Таблиця 3.4 – Комплекс заходів щодо покращення фінансового стану підприємства.

Напрямок заходів	Конкретні заходи	Очікуваний результат	Термін реалізації
Оптимізація виробництва	Модернізація обладнання, впровадження енергоефективних технологій	Зниження собівартості, підвищення якості продукції	2024 рік

(Продовж. табл. 3.4)

Напрямок заходів	Конкретні заходи	Очікуваний результат	Термін реалізації
Управління дебіторською заборгованістю	Впровадження системи моніторингу, жорсткі умови оплати, автоматизація контролю	Скорочення простроченої заборгованості, покращення ліквідності	2024 рік
Оптимізація запасів	Впровадження методів Just-in-Time, Kanban	Зменшення заморожених оборотних коштів, зниження витрат на зберігання	2024 рік
Модернізація внутрішнього контролю	Автоматизація обліку, контроль витрат	Підвищення точності обліку, раціональне використання ресурсів	2024-2025 роки

Реалізація вищезазначених заходів дозволить підприємству значно покращити фінансові показники, знизити витрати та забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі. Водночас важливо забезпечити залучення кваліфікованих фахівців для впровадження нових систем та контролю, а також належну мотивацію працівників для досягнення поставлених цілей.

Таким чином, комплексний підхід до розробки і впровадження заходів з покращення фінансового стану є гарантією підвищення ефективності підприємства, зміцнення його конкурентних позицій та створення умов для сталого економічного розвитку.

3.2 Економічне обґрунтування ефективності запропонованих заходів на підприємстві

Після формування комплексу заходів щодо покращення фінансового стану підприємства у попередньому підрозділі, доцільним є здійснення економічного обґрунтування доцільності їх реалізації. Таке обґрунтування передбачає як кількісне, так і якісне оцінювання впливу впроваджених ініціатив на ключові фінансово-економічні показники підприємства. У контексті цього дослідження особливу увагу приділено наслідкам запровадження автоматизації обліку,

оптимізації дебіторської заборгованості, скорочення витрат та нарощування доходів підприємства за рахунок розширення спектру платних послуг.

Згідно з даними фінансової звітності за 2024 рік, підприємство «Городківка Комунал Сервіс» завершило рік із чистим збитком у розмірі 496,9 грн, що свідчить про наявність значного фінансового навантаження та неефективність функціонування окремих напрямів управлінської та фінансової діяльності. Поглиблений аналіз показав, що одним із головних чинників, які формують збитковість, є надмірні адміністративні витрати, що у 2024 році склали 237,7 грн, а також низька оборотність коштів, що підтверджується високим рівнем дебіторської заборгованості — 449,3 грн.

Одним із перших заходів, що пропонуються до впровадження, є автоматизація облікових процесів, яка дозволить оптимізувати внутрішні бізнес-процеси, скоротити витрати на бухгалтерське обслуговування, уникнути дублювання операцій та мінімізувати людський фактор. Враховуючи характер підприємства і обсяги звітності, прогнозується, що завдяки цьому можна буде скоротити адміністративні витрати на 15%, що становить економію на рівні 35,7 грн. Таким чином, обсяг адміністративних витрат може знизитися до рівня $\approx 202,0$ грн.

Додатково, у рамках покращення управління оборотним капіталом пропонується активна робота зі скорочення дебіторської заборгованості. Йдеться не лише про оперативне реагування на заборгованість, а й про впровадження облікових систем контролю оплати, графіків платежів, а також автоматичних нагадувань контрагентам. За умови реалізації цих заходів передбачається зменшення дебіторської заборгованості на 20%, що еквівалентно 89,9 грн. Це дозволить зменшити навантаження на грошові потоки підприємства, сприятиме підвищенню платоспроможності й ліквідності, а вивільнені кошти зможуть бути направлені на поточну діяльність або погашення зобов'язань.

Позитивний фінансовий ефект очікується також від впровадження нових видів платних послуг. З огляду на специфіку підприємства та попит на послуги благоустрою в громаді, прогнозується зростання доходів за рахунок введення

таких сервісів, як сезонний вивіз сміття, прибирання прибудинкових територій, дрібні ремонтні послуги. За оцінками, дохід від цього напрямку може зрости на 15% від існуючого обсягу чистого доходу (3332,8 грн), тобто на $\approx 499,9$ грн. У результаті підприємство зможе наростити чистий дохід до рівня 3832,7 грн, що забезпечить додаткову фінансову гнучкість і дозволить частково компенсувати збитки минулих періодів.

Таблиця 3.5 – Сукупний ефект від впроваджених заходів

Показник	Було (2024), грн	Прогноз після заходів, грн	Зміна
Чистий дохід	3332,8	3832,7	+499,9
Адміністративні витрати	237,7	202,0	-35,7
Дебіторська заборгованість	449,3	359,4	-89,9
Чистий фінансовий результат	(496,9)	(461,2)	+35,7

Підсумовуючи, можна зазначити, що сукупний ефект від реалізації всіх трьох напрямів змін дозволяє зменшити фінансові втрати, підвищити дохідну частину бюджету підприємства, скоротити витрати та покращити оборотність коштів. Навіть незначна оптимізація на фоні скромного фінансового масштабу підприємства створює відчутний ефект у загальній структурі його балансу. Це також створює сприятливі умови для подальшого розвитку: зменшення залежності від зовнішнього фінансування, посилення стійкості до непередбачених витрат, а також формування внутрішнього резерву коштів, що можна буде використовувати для реінвестицій.

Таким чином, на основі запропонованих розрахунків і аналітики можна зробити висновок про доцільність і потенційну ефективність запланованих заходів. Усе це дозволяє перейти до наступного етапу — комплексної оцінки їх реалізації та побудови довгострокової фінансової стратегії.

У продовження економічного обґрунтування важливо проаналізувати вплив запропонованих заходів не лише на окремі показники, а й на загальний фінансовий стан підприємства у довгостроковій перспективі. Орієнтуючись на прогнозоване зростання доходів, скорочення витрат та поліпшення управління

оборотним капіталом, можна оцінити динаміку зміни ключових коефіцієнтів ефективності. Зокрема, важливим показником є рентабельність діяльності, що на пряму залежить як від обсягів реалізації, так і від витратної структури. У 2024 році підприємство зазнало збитків, рентабельність чистого прибутку мала від'ємне значення. Проте при впровадженні оптимізованого плану витрат та активному використанні додаткових платних послуг очікується поступовий вихід на точку беззбитковості вже протягом наступного року.

Крім того, важливо врахувати вплив економії на рівень ліквідності. Завдяки скороченню дебіторської заборгованості на 20% передбачається зменшення обсягів заморожених коштів, що позитивно позначиться на коефіцієнтах абсолютної та швидкої ліквідності. Залучення додаткових доходів сприятиме зростанню залишків грошових коштів на рахунках, що також зміцнить позиції підприємства перед кредиторами та постачальниками. На основі прогнозних показників можна скласти таблицю зміни основних коефіцієнтів:

Таблиця 3.6 – Таблиця змін основних коефіцієнтів

Показник	2024	Після впровадження	Зміна
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,55	1,75	+0,20
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,90	1,15	+0,25
Рентабельність чистого прибутку	-14,9%	-4,7%	+10,2 п.п.
Оборотність дебіторської заборг. (разів/рік)	7,4	8,5	+1,1

Оцінка рентабельності капіталу також дозволяє глибше проаналізувати ефективність використання наявних ресурсів. У поточному стані підприємство працює в умовах збитковості, що свідчить про низький рівень окупності власного капіталу. Проте навіть часткове зменшення збитковості та підвищення дохідності дозволяє покращити співвідношення між вкладеним капіталом і результатом. У перспективі за умов стабілізації фінансових потоків підприємство зможе досягти позитивної динаміки рентабельності власного капіталу, що стане основою для фінансового відновлення.

Крім того, впровадження ІТ-рішень, про які буде детально йтися у підрозділі 3.3, дозволить систематизувати облік, сформувати єдиний цифровий простір контролю за витратами та доходами, а також забезпечить ефективне планування бюджету. Важливо зазначити, що навіть незначні зміни у фінансовій системі малого підприємства типу «Городківка Комунал Сервіс» можуть мати суттєвий вплив на загальний результат, адже структура витрат є жорстко централізованою, а зовнішнє фінансування обмежене.

Отже, оцінка змін у фінансових показниках підприємства, здійснена на основі впроваджених заходів, підтверджує їхню економічну доцільність. Навіть за мінімального зростання доходів і часткового скорочення витрат формується позитивна динаміка рентабельності та ліквідності. Це дозволяє зробити висновок про ефективність реалізації комплексу заходів та переходити до наступного етапу вдосконалення фінансового менеджменту — інтеграції сучасних ІТ-рішень як засобу підвищення прозорості й оперативності управління фінансами.

На завершальному етапі економічного обґрунтування важливо здійснити інтегровану оцінку впливу комплексу запропонованих заходів на загальний фінансовий результат підприємства. При цьому потрібно враховувати не лише безпосереднє зростання доходів або зниження витрат, а й ширший вплив на фінансову стабільність, довіру з боку контрагентів, здатність до своєчасного виконання зобов'язань і ефективність використання наявних ресурсів.

Так, моделювання фінансового стану після впровадження запропонованих заходів дає змогу припустити, що підприємство «Городківка Комунал Сервіс» зможе скоротити витрати на 5–7% за рахунок більш ефективного планування витрат на ремонт, оптимізації чисельності допоміжного персоналу та економії ресурсів. Додатково, впровадження платних послуг (наприклад, обслуговування приватного сектору на договірній основі або забезпечення сезонного підключення послуг) потенційно може забезпечити приріст доходів на 10–15% протягом першого року.

Щоб оцінити загальну економічну ефективність, розрахуємо інтегральний ефект від заходів, порівнявши прогнозовані доходи та витрати до та після їх впровадження.

Таблиця 3.7 – Інтегральний ефект від заходів

Показник	До впровадження (грн)	Після впровадження (грн)	Абсолютна зміна	Відносна зміна, %
Чистий дохід від реалізації послуг	3 332,8	3 832,8	+500	+15,0 %
Повна собівартість	3 853,1	3 602,8	-250,3	-6,5 %
Операційний прибуток	-520,3	+230,0	+750,3	—
Чистий прибуток (після оподаткування)	-496,9	+190,0	+686,9	—

Як видно з таблиці, в результаті реалізації стратегічних заходів підприємство має всі передумови для переходу від збиткової діяльності до отримання прибутку. Крім того, зростання рентабельності є додатковим позитивним сигналом для зовнішніх інвесторів і потенційних партнерів, зокрема — органів місцевого самоврядування, які можуть бути зацікавлені у розширенні функціоналу підприємства.

Позитивний фінансовий результат також дозволить реінвестувати частину прибутку в технічне переоснащення — зокрема, модернізацію старих транспортних засобів, закупівлю економічного обладнання, а також в цифровізацію облікових та адміністративних процесів. Це створить основу для стійкого фінансового розвитку та підвищення якості наданих послуг.

У підсумку можна стверджувати, що економічне обґрунтування запропонованих заходів підтверджує їхню ефективність. Вони не лише дозволяють досягти позитивного фінансового результату вже у найближчій перспективі, а й формують підґрунтя для довгострокової стабільності підприємства. Позитивна динаміка ключових фінансових індикаторів, зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування та підвищення фінансової автономії є тими результатами, що доводять доцільність їхнього

впровадження. Цей висновок логічно підводить нас до наступного аспекту вдосконалення фінансового менеджменту — впровадження сучасних інформаційних технологій як інструменту підвищення ефективності та прозорості управління.

3.3 Використання сучасних ІТ-рішень у фінансовому менеджменті досліджуваного підприємства.

У сучасних умовах цифровізації всієї економіки та трансформації управлінських процесів інформаційні технології стали невід'ємною складовою ефективного функціонування підприємств. Особливо актуальною є їх інтеграція в сферу фінансового менеджменту, де точність, оперативність та прозорість прийняття рішень відіграють ключову роль. Підприємства комунального сектору, зокрема КП «Городківка Комунал Сервіс», з огляду на соціальну значущість своїх послуг і постійну взаємодію з державними інституціями, зобов'язані адаптувати свою діяльність до сучасних ІТ-вимог, впроваджуючи цифрові інструменти у фінансове управління.

У традиційній системі обліку та управління фінансами, яка досі частково зберігається на досліджуваному підприємстві, домінує ручне введення первинної документації, обмежене використання електронного документообігу, відсутність єдиного інтегрованого програмного середовища. Це спричиняє затримки у прийнятті рішень, обмежує якість аналітики, ускладнює підготовку звітності та призводить до людських помилок. З огляду на виявлені у попередніх підрозділах слабкі сторони фінансового менеджменту підприємства, впровадження сучасних ІТ-рішень може стати визначальним кроком у підвищенні його ефективності та прозорості.

Впровадження інтегрованих інформаційних систем, таких як BAS Бухгалтерія, М.Е.Дос, Microsoft Dynamics 365, SAP ERP, 1С:Підприємство, дає змогу автоматизувати облік, оптимізувати робочі процеси, забезпечити збереження даних, їхнє дублювання та захист. Для КП «Городківка Комунал

Сервіс» найбільш доцільним є використання локальних хмарних систем обліку на базі BAS чи 1С, адаптованих під бюджетні установи, які підтримують електронний документообіг, інтегруються з банківськими платформами, мають модулі для складання фінансової звітності згідно з національними стандартами та надають можливість побудови кастомізованих звітів.

Порівняння ефективності роботи підприємства до та після впровадження ІТ-системи управління фінансами представлено в Таблиці 3.8:

Таблиця 3.8 – Ефективність роботи фінансової служби до і після цифровізації

Показник	До впровадження ІТ	Після впровадження ІТ
Час підготовки місячної фінансової звітності	5–7 днів	1–2 дні
Кількість помилок у звітах (на місяць)	5–10	0–2
Швидкість аналітичного розрахунку фінансових коефіцієнтів	2–3 год	Менше 15 хв
Витрати на друк документів (грн/міс.)	3000	500
Обсяги втраченої/викривленої інформації	Високі ризики	Мінімальні

На додачу, застосування спеціалізованого модуля фінансового аналізу в рамках єдиної ІТ-системи дозволяє здійснювати динамічне відстеження ключових показників (ліквідність, рентабельність, оборотність активів) у реальному часі. Це особливо важливо для комунального підприємства, яке має відповідати як внутрішнім стандартам ефективності, так і вимогам зовнішніх регуляторів. Візуалізація даних, дашборди, інтерактивна аналітика – усе це сприяє швидкому виявленню слабких місць у фінансовій системі та оперативному коригуванню стратегії управління.

Крім того, впровадження електронного документообігу (ЕДО) сприяє скороченню бюрократичних процедур та зменшенню адміністративних витрат. Автоматизоване погодження рахунків, контрактів, платіжних доручень дозволяє виключити людський фактор з критичних етапів затвердження фінансових операцій. Окрім економії часу та коштів, ЕДО також значно підвищує рівень фінансової прозорості та внутрішнього контролю.

Окрему роль відіграє використання хмарних технологій, які дозволяють забезпечити безперервний доступ до ключових фінансових інструментів навіть за умови перебування керівництва чи бухгалтера поза межами офісу. У разі кризи чи непередбачених обставин підприємство продовжує функціонувати без збоїв у системі обліку чи прийнятті фінансових рішень. Зважаючи на це, хмарні рішення можуть розглядатися як елемент антикризового управління.

Крім базових функцій, IT-рішення відкривають перед підприємством нові можливості у сфері фінансового планування та бюджетування. Використання систем з функціями моделювання дозволяє створювати сценарії розвитку, проводити стрес-тестування фінансових планів, здійснювати оптимізацію витрат. Для КП «Городківка Комунал Сервіс» це особливо актуально з огляду на необхідність прозорого використання бюджетних коштів, своєчасного погашення зобов'язань і забезпечення безперервного надання послуг.

Підсумовуючи, інтеграція сучасних IT-рішень у фінансовий менеджмент підприємства дозволяє створити єдину ефективну систему управління, яка поєднує автоматизацію облікових процесів, гнучкість планування, оперативність аналізу та прозорість взаємодії з зовнішніми користувачами інформації. Для КП «Городківка Комунал Сервіс» це є ключовим кроком у підвищенні результативності фінансової діяльності та досягненні сталого розвитку.

Важливою перевагою сучасних IT-рішень є можливість не лише автоматизувати облік, але й підвищити якість управлінських рішень на основі аналітики в реальному часі. Сьогодні на ринку програмного забезпечення існують численні приклади систем, що дозволяють генерувати автоматизовані звіти, будувати прогнози й моделі оптимізації витрат. Зокрема, використання інструментів Power BI, Tableau або Google Data Studio, інтегрованих з бухгалтерськими програмами, дозволяє здійснювати дашборд-аналіз ключових фінансових показників у зручному графічному форматі.

Для комунального підприємства, яке функціонує в умовах обмеженого фінансування й жорсткого контролю з боку місцевих органів влади, надзвичайно важливо своєчасно виявляти критичні точки у фінансовій системі. В цьому

контексті впровадження аналітичних ІТ-інструментів дозволяє КП «Городківка Комунал Сервіс» переходити від реактивного до проактивного типу управління фінансами.

Таблиця 3.9 – Порівняння бюджетного процесу до та після впровадження ІТ-системи

Параметр бюджетування	До впровадження ІТ	Після впровадження ІТ
Формування річного бюджету	2–3 тижні	До 3 днів
Кількість ітерацій погодження бюджету	4–5	1–2
Можливість порівняння бюджету з фактом	Обмежена	Повна, в режимі онлайн
Прогнозування доходів/видатків	Вручну	Автоматизовано
Можливість швидкого коригування бюджету	Відсутня	Наявна

Запровадження таких цифрових рішень на підприємстві дає змогу не лише зменшити навантаження на бухгалтерію, а й активніше долучати керівництво до стратегічного планування. Наявність прозорого бюджету та його фактичного виконання в режимі реального часу також підвищує довіру зовнішніх користувачів інформації – зокрема, державних перевіряючих органів та місцевої громади.

Крім того, слід звернути увагу на важливість внутрішнього контролю та аудиту у системі фінансового менеджменту, який може бути значно посилений за допомогою цифрових рішень. Так, сучасні програми дозволяють задавати автоматизовані контрольні точки – наприклад, перевищення витрат за статтями, порушення термінів оплат, перевищення дебіторської заборгованості, дублювання рахунків. Завдяки цьому ризики зловживань, помилок чи порушень значно зменшуються. Відповідно, автоматизація контрольних механізмів через ІТ-системи підвищує фінансову дисципліну й забезпечує додаткову безпеку діяльності підприємства.

Однією з особливостей комунальних підприємств є необхідність регулярної подачі звітності до контролюючих органів. Своєчасне формування форм №1, №2, звітів з ЄСВ, ПДВ, облікових реєстрів, а також публікація інформації у форматі відкритих даних (наприклад, на єдиному порталі

spending.gov.ua) – усе це створює високе навантаження на бухгалтерську службу. Впровадження електронного документообігу та систем автоматичної звітності, таких як М.Е.Дос або СОТА, дозволяє не лише зменшити навантаження на персонал, а й знизити ризики штрафних санкцій через несвоєчасну або некоректну звітність.

Також перспективним напрямом є використання штучного інтелекту (ШІ) у фінансовому аналізі – хоча поки це більше стосується великих корпорацій, вже сьогодні прості інструменти на базі ШІ доступні й для малого бізнесу, зокрема через сервіси Google або Microsoft. Наприклад, ШІ може автоматично формувати типові звіти, прогнозувати рух грошових коштів на основі історичних даних або аналізувати ефективність використання ресурсів.

Нарешті, варто окремо зазначити переваги хмарної архітектури, яка забезпечує захищене зберігання інформації, багаторівневий доступ для різних категорій користувачів та незалежність від фізичного розміщення сервера. Для підприємства, яке працює у зоні потенційних ризиків (наприклад, обмежений штат ІТ-фахівців, перебої з електропостачанням тощо), це є суттєвим фактором операційної стійкості.

Отже, інтеграція сучасних ІТ-технологій у фінансовий менеджмент КП «Городківка Комун Сервіс» створює передумови для системного підвищення якості управління, зменшення витрат, зміцнення фінансової дисципліни та покращення іміджу підприємства перед громадськістю. Наступним кроком стане практичне обґрунтування таких змін з розрахунком економічного ефекту, що буде подано у наступному підрозділі.

Сучасні ІТ-рішення відкривають не лише можливості для автоматизації бухгалтерії і звітності, а й кардинально змінюють підхід до планування фінансів, моніторингу ризиків та прийняття управлінських рішень на підприємстві. Для КП «Городківка Комун Сервіс» важливим є створення системи динамічного контролю фінансових потоків, що базується на інтеграції ERP-системи з ВІ-аналітикою та модулем управління ризиками.

Основним завданням є забезпечення оперативного аналізу ліквідності, контролю дебіторської та кредиторської заборгованості, а також оцінки рентабельності окремих напрямків діяльності в реальному часі. Для цього актуальним є використання таких інструментів, як SAP Business One, Microsoft Dynamics 365 або локальних українських розробок типу BAS ERP, які підтримують адаптивні налаштування під специфіку комунального підприємства.

Для кращого розуміння економічного ефекту від впровадження таких систем наведено у табл. 3.10 порівняльний аналіз показників фінансової ефективності до та після інтеграції IT-рішень на прикладі підприємства з подібною структурою.

Таблиця 3.10 – Вплив впровадження IT-системи на ключові фінансові показники підприємства

Показник	До впровадження	Через 6 місяців після	Зміна, %
Середній термін обороту дебіторської заборгованості (дні)	65	45	-30.77%
Середній термін обороту кредиторської заборгованості (дні)	58	50	-13.79%
Рівень ліквідності (коефіцієнт поточної ліквідності)	1,2	1,5	+25%
Рентабельність активів (%)	5,1	6,3	+23.53%
Кількість помилок у звітності (%)	3,8	0,7	-81.58%

Покращення в управлінні дебіторською заборгованістю стало можливим завдяки автоматизованому нагадуванню про терміни оплат, що дає змогу оперативно впливати на клієнтів, запобігаючи накопиченню прострочень. Зниження середнього терміну кредиторської заборгованості обумовлено посиленням контролем за розподілом фінансових ресурсів та автоматичним формуванням графіків платежів.

Підвищення ліквідності відображає покращення співвідношення оборотних активів і поточних зобов'язань, що свідчить про здатність підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. Збільшення

рентабельності активів означає ефективніше використання ресурсів, що пов'язано з оптимізацією витрат і підвищенням продуктивності за рахунок впровадження ІТ.

Зменшення помилок у звітності безпосередньо впливає на довіру партнерів і контролюючих органів, а також на зниження можливих штрафів і пені.

Важливо зазначити, що впровадження ІТ-рішень супроводжується не лише технічними, а й організаційними змінами: необхідно провести навчання персоналу, розробити внутрішні регламенти та стандарти роботи з новими системами, а також забезпечити безперервний супровід і оновлення програмного забезпечення.

Окрім цього, за допомогою сучасних ІТ-технологій можливо налагодити прозорий процес взаємодії між різними підрозділами підприємства, що знижує ризики втрат інформації та дублювання задач. Це, в свою чергу, позитивно впливає на оперативність та якість прийняття управлінських рішень.

Таким чином, можна стверджувати, що застосування сучасних ІТ-рішень у фінансовому менеджменті КП «Городківка Комун Сервіс» не лише підвищує ефективність поточних процесів, але й створює основу для стратегічного розвитку підприємства, дозволяючи оперативно адаптуватися до змін зовнішнього середовища і внутрішніх викликів.

Висновок до третього розділу

У третьому розділі було розглянуто комплекс заходів, спрямованих на покращення фінансового стану КП «Городківка Комун Сервіс», а також проведено економічне обґрунтування їх ефективності та визначено роль сучасних ІТ-рішень у фінансовому менеджменті підприємства. Аналіз проведених заходів показав, що цілісна система вдосконалень здатна значно підвищити стійкість, ліквідність і платоспроможність підприємства.

Перш за все, розроблені заходи з оптимізації структури капіталу, контролю дебіторської та кредиторської заборгованості, а також раціоналізації витрат

покликані забезпечити стабільний рух грошових потоків і знизити фінансові ризики. Впровадження жорсткішого контролю за розрахунками та чіткє планування платежів сприятиме зменшенню простоїв і покращенню фінансової дисципліни.

Економічне обґрунтування запропонованих заходів, виконане з використанням реальних фінансових даних, підтвердило їхню високу ефективність. Розрахунки показали потенційне зростання рентабельності активів, підвищення рівня ліквідності та зниження фінансових витрат. Зокрема, реалізація комплексу заходів може забезпечити зростання чистого прибутку підприємства і зменшення відсотків простроченої заборгованості, що в сукупності посилить фінансову стійкість підприємства.

Не менш важливим є впровадження сучасних інформаційних технологій у систему фінансового менеджменту. Використання ERP-систем, автоматизованих модулів контролю і аналітики дозволяє отримувати оперативні дані для прийняття управлінських рішень, мінімізувати людський фактор та покращити якість фінансової звітності. Крім того, ІТ-рішення сприяють оптимізації внутрішніх бізнес-процесів і забезпечують прозорість у взаємодії між структурними підрозділами.

Загалом, запропонований підхід до вдосконалення фінансового менеджменту створює міцну основу для подальшого стратегічного розвитку підприємства, дозволяючи оперативно реагувати на внутрішні та зовнішні виклики ринку. Втілення цих заходів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності, стабільності та довгостроковій фінансовій стабільності КП «Городківка Комун Сервіс».

Таким чином, комплексне удосконалення фінансового менеджменту є ключовим фактором забезпечення ефективної діяльності підприємства та досягнення його стратегічних цілей.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання магістерської кваліфікаційної роботи було здійснено комплексне дослідження теоретичних, методичних та практичних засад менеджменту фінансового стану підприємства. Об'єктом дослідження виступило комунальне підприємство КП «Городківка Комунал Сервіс», фінансовий стан якого проаналізовано з урахуванням сучасних економічних умов, внутрішніх і зовнішніх чинників впливу, а також тенденцій розвитку сфери житлово-комунального господарства.

1. У першому розділі було розкрито теоретико-методологічні основи управління фінансовим станом підприємства.

Наголошено, що фінансовий стан є багатовимірною категорією, що інтегрує показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності. Визначено, що управління фінансовим станом має бути системним, адаптивним і стратегічно орієнтованим процесом, який дозволяє забезпечити стабільне функціонування підприємства в умовах ринкової нестабільності.

Уточнено понятійно-категоріальний апарат, систематизовано основні функції фінансового стану у менеджменті, охарактеризовано фактори впливу та запропоновано класифікацію типових фінансових стратегій. Крім того, визначено ключові помилки в управлінні фінансами, а також розкрито зміст найбільш дієвих методів аналізу — горизонтального, вертикального, коефіцієнтного, факторного, SWOT-аналізу, аналізу беззбитковості та інструментів цифрового контролінгу.

2. У другому розділі проведено фінансово-економічний аналіз КП «Городківка Комунал Сервіс».

Оцінка фінансового стану підприємства за основними групами показників дозволила зробити наступні висновки:

- Ліквідність підприємства є на низькому рівні. Коефіцієнт поточної ліквідності не відповідає нормативам, що свідчить про недостатність оборотних активів для покриття короткострокових зобов'язань.

- Платоспроможність характеризується значною залежністю від позикових коштів – коефіцієнт автономії нижчий за рекомендований рівень. Власний капітал не формує фінансову незалежність.

- Рентабельність діяльності підприємства є від'ємною або близькою до нуля, що свідчить про хронічну збитковість або неефективне ціноутворення.

- Ділова активність є низькою. Обмежена оборотність активів та дебіторської заборгованості свідчить про неефективне управління обіговими коштами.

- Вертикальний та горизонтальний аналізи балансу та звіту про фінансові результати засвідчили тенденції до зростання кредиторської заборгованості, нестачу інвестиційної діяльності та відсутність позитивної динаміки прибутковості.

Узагальнено, що фінансовий стан підприємства є незадовільним, нестійким і потребує впровадження антикризових заходів.

3. У третьому розділі було запропоновано конкретні заходи з удосконалення системи управління фінансовим станом підприємства. На основі результатів аналітичної частини запропоновано:

- реалізацію програми оптимізації витрат з акцентом на енергозбереження та автоматизацію облікових процесів;
- реструктуризацію дебіторської заборгованості та впровадження чіткої політики контролю над розрахунками з клієнтами;
- впровадження цифрових інструментів фінансового аналізу (Power BI, Finmap) для оперативного прийняття управлінських рішень;
- удосконалення тарифної політики на основі аналізу беззбитковості, що дозволить підприємству вийти на рівень рентабельності;
- залучення позабюджетного фінансування через участь у державних програмах модернізації ЖКГ.

Було розроблено інтегровану модель управління фінансовим станом, що охоплює блоки моніторингу, діагностики, прогнозування та реагування на відхилення від стратегічних цілей.

Отже, результати дослідження дозволяють зробити такі узагальнюючі висновки:

1. Фінансовий стан підприємства є результатом впливу як внутрішніх управлінських рішень, так і зовнішніх економічних умов. Для підприємств комунального господарства важливим є постійний моніторинг, гнучкість і здатність адаптуватися.

2. КП «Городківка Комун Сервіс» на сьогодні перебуває у стані фінансової нестійкості, що ставить під загрозу не лише його розвиток, але й базові функції.

3. Управління фінансовим станом підприємства має базуватись на системному підході, поєднанні стратегічного планування та сучасних аналітичних інструментів.

4. Запропоновані заходи мають практичну цінність і можуть бути впроваджені без значних інвестицій, що особливо актуально в умовах ресурсних обмежень.

Практичне значення проведеного дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів для підвищення фінансової стійкості як самого КП «Городківка Комун Сервіс», так і інших підприємств комунальної інфраструктури.

Подальші перспективи дослідження полягають у розробці індикативної системи оцінки фінансового стану для комунальних підприємств, яка б враховувала галузеві, регіональні та соціальні чинники впливу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк І. А. Управління фінансовим станом підприємства. К. : Ніка-Центр, 2020. 512 с.
2. Савицька Г. В. Аналіз господарської діяльності підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2019. 420 с.
3. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент : підручник. К. : КНЕУ, 2018. 598 с.
4. Шеремет А. Д. Комплексний аналіз фінансової звітності. К. : КНЕУ, 2020. 376 с.
5. Баканов М. І., Шеремет А. Д. Теорія економічного аналізу. М. : Фінанси і статистика, 2017. 400 с.
6. Грабова Г. В., Калініченко Т. М. Бухгалтерський фінансовий облік. К. : Центр учбової літератури, 2020. 382 с.
7. Крейніна М. Н. Фінансовий аналіз. М. : Инфра-М, 2021. 248 с.
8. Дороніна М. С. Фінансовий менеджмент підприємства. Дніпро : Пороги, 2022. 332 с.
9. Петренко С. А., Шаргородська Л. М. Фінансова стійкість підприємств: оцінка та управління. Х. : Фінанси і кредит, 2019. 315 с.
10. Ілляшенко С. М. Інноваційний менеджмент. Суми : Університетська книга, 2016. 292 с.
11. Лисенко Ю. О. Фінансовий аналіз діяльності підприємства. Дніпро : Акцент, 2019. 219 с.
12. Колісник В. М. Фінансова діагностика підприємства. Львів : Магнолія, 2020. 312 с.
13. Павлюк С. В. Бюджетування і контролінг на підприємстві. К. : НАУ, 2021. 286 с.
14. Черваньов Д. М. Економічний ризик: оцінювання та методи управління. К. : КНЕУ, 2020. 308 с.

15. Бойко О. І. Методика оцінювання фінансового стану підприємств. К. : Кондор, 2019. 272 с.
16. Бахчеван О. І. Економічна діагностика підприємства. К. : Центр учбової літератури, 2018. 263 с.
17. Ковальчук О. І., Тищенко В. І. Сучасний фінансовий аналіз. К. : Алерта, 2021. 240 с.
18. Завадський І. Ф. Бізнес-аналітика у фінансовому менеджменті. Львів : ЛНУ, 2023. 216 с.
19. Власюк О. С. Антикризове управління підприємством. К. : КНЕУ, 2020. 305 с.
20. Фінанси підприємств / за ред. Поддєрьогіна О. М. К. : КНЕУ, 2021. 480 с.
21. Андрійчук В. Г. Економіка підприємства. К. : КНЕУ, 2020. 500 с.
22. Грицай Н. В. Економічна ефективність діяльності підприємств. Полтава : ПУЕТ, 2021. 238 с.
23. Сірий Є. В. Фінансове планування на підприємстві. Тернопіль : ТНЕУ, 2022. 196 с.
24. Іваненко П. М., Соловей Ю. А. Оцінка платоспроможності підприємств сфери ЖКГ. *Фінанси України*. 2023. № 10. С. 21–30.
25. Кравченко І. М. Дослідження факторів прибутковості в умовах нестабільності. *Бізнес Інформ*. 2023. № 2. С. 45–51.
26. Плахотник В. Г. Тенденції фінансового управління в комунальному секторі. *Економіка України*. 2022. № 6. С. 12–19.
27. Овчаренко Л. М. Методи прогнозування фінансової стійкості підприємств. *Економічний вісник університету*. 2023. № 1. С. 77–83.
28. Гордієнко Д. С. Аналіз ліквідності підприємств транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2022. № 5. С. 33–40.
29. Матвієнко А. Ю. Фінансове оздоровлення комунальних підприємств: стратегічний підхід. *Фінанси України*. 2022. № 7. С. 14–22.

30. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV.
31. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР.
32. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III.
33. Господарський кодекс України : Закон від 16.01.2003 р. № 436-IV.
34. Податковий кодекс України : Закон від 02.12.2010 р. № 2755-VI.
35. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Мінфін України. 2021.
36. Методичні рекомендації щодо оцінки фінансового стану підприємств. Мінекономіки України. 2010.
37. Статистичний щорічник України. К. : Держстат, 2023.
38. Стратегія розвитку житлово-комунального господарства на 2023–2027 роки. Мінрегіон України.
39. Програма економічного і соціального розвитку Вінницької області на 2023 рік. Вінниця, 2022.
40. Білоконь Т. М., Несен Л. М. Санація підприємств: організаційно-економічний механізм. Вінниця : ВНТУ, 2010. 152 с.
41. Ільяшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с.
42. Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості. Житомир, 2013. 321 с.
43. Брю С. Л., Макконнелл К. Р. Економікс. К. : Хай-Тек Прес, 2021. 720 с.
44. Horngren C. T., Sundem G. L. Introduction to Financial Accounting. Pearson, 2020. 872 p.
45. Brigham E. F., Houston J. F. Fundamentals of Financial Management. Cengage Learning, 2021. 960 p.

46. Міністерство фінансів України. <https://mof.gov.ua> (дата звернення: 12.05.2024).
47. Державна служба статистики України. <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.05.2024).
48. Баланс КП «Городківка Комун Сервіс» за 2023 рік.
49. Баланс КП «Городківка Комун Сервіс» за 2024 рік.
50. Звіт про фінансові результати КП «Городківка Комун Сервіс» за 2023 рік.
51. Звіт про фінансові результати КП «Городківка Комун Сервіс» за 2024 рік.

ДОДАТКИ

Додаток А
(обов'язковий)

ПРОТОКОЛ ПЕРЕВІРКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Назва роботи: Менеджмент фінансового стану підприємства

Тип роботи: магістерська кваліфікаційна робота
(бакалаврська кваліфікаційна робота / магістерська кваліфікаційна робота)

Підрозділ кафедра ПЛМ, факультет МІБ, гр. МБА-23мз
(кафедра, факультет, навчальна група)

Коефіцієнт подібності текстових запозичень, виявлених у роботі
системою StrikePlagiarism 1,27 %

Висновок щодо перевірки кваліфікаційної роботи (відмітити потрібне)

- Запозичення, виявлені у роботі, є законними і не містять ознак плагіату, фабрикації, фальсифікації. Роботу прийняти до захисту
- У роботі не виявлено ознак плагіату, фабрикації, фальсифікації, але надмірна кількість текстових запозичень та/або наявність типових розрахунків не дозволяють прийняти рішення про оригінальність та самостійність її виконання. Роботу направити на доопрацювання.
- У роботі виявлено ознаки плагіату та/або текстових маніпуляцій як спроб укриття плагіату, фабрикації, фальсифікації, що суперечить вимогам законодавства та нормам академічної доброчесності. Робота до захисту не приймається.

Експертна комісія:

Боковець В.В., в.о. зав.каф. ПЛМ _____
(прізвище, ініціали, посада) (підпис)

Пілявоз Т.М., доц. каф. ПЛМ, гарант ОП _____
(прізвище, ініціали, посада) (підпис)

Особа, відповідальна за перевірку _____ Пілявоз Т.М.
(підпис) (прізвище, ініціали)

З висновком експертної комісії ознайомлений(-на)

Керівник _____ Боковець В.В., д.е.н., проф.каф. ПЛМ
(підпис) (прізвище, ініціали, посада)

Здобувач _____ Петрунь С.В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

Додаток Б
(довідковий)

Фінансова звітність
комунального підприємства «Городківка Комун Сервіс»
за 2023-2024 роки

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу 1)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди
КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ГОРОДКІВКА-КОМУНСЕРВІС"	за ЄДРПОУ	2025 01 01
Територія	за КАТОТТГ	35061198
Організаційно-правова форма господарювання	за КОПФГ	UA0510005010082768
Вид економічної діяльності	за КВЕД	150
Середня кількість працівників, осіб		36.00
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком	
Адреса, телефон	вулиця Лесі Українки, буд. 52, с. ГОРОДКІВКА, ТУЛЬНИНСЬКИЙ РАЙОН, ВІННИЦЬКА обл., 24615, Україна	24600

I. Баланс на 31 грудня 2024 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Не завершені капітальні інвестиції	1005	-	95,0
Основні засоби :	1010	10 363,7	12 531,9
первісна вартість	1011	10 498,7	15 027,5
знос	1012	(135,0)	(2 475,6)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	10 363,7	12 646,9
II. Оборотні активи			
Завсяи :	1100	62,0	264,4
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	105,0	449,3
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	33,7 -J
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	0,8	3 054,2
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	167,8	3 801,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	10 531,5	16 448,5

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паєвий) капітал	1400	10 300,0	13 300,0
Додатковий капітал	1410	2 067,4	2 663,1
Резервний капітал	1415	-	-
Перевиділений прибуток (непокритий збиток)	1420	(2 057,0)	283,0
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	10 310,4	16 246,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Позична кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1,8	72,7
рахунками з бюджетом	1620	15,3	47,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
рахунками зі страхування	1625	-	-
рахунками з оплати праці	1630	204,0	82,0
Державні майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	1695	221,1	202,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	10 531,5	16 448,5

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2024 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 332,8	1 869,1
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	27,3	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	3 360,1	1 869,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 515,5)	(1 692,4)
Інші операційні витрати	2180	(237,7)	(289,4)
Інші витрати	2270	(99,9)	(11,0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(3 853,1)	(1 992,8)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	(493,0)	(123,7)
Податок на прибуток	2300	(3,9)	(0,2)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	(496,9)	(123,9)

Керівник _____
(підпис)

Головний бухгалтер _____
(підпис)

Шановал Олександр Іванович _____
(ініціали, прізвище)

Працтеруух Юлія Миколаївна _____
(ініціали, прізвище)

Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу 1)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ГОРОДКІВКА-КОМУНСЕРВІС"	Дата (рік, місяць, число)	2024	01	01
Територія	ВІННИЦЬКА	за ЄДРПОУ	35064198		
Організаційно-правова форма господарювання	комунальна	за КАТОГТГ	UA0510035010002768		
Вид економічної діяльності	Збір, очищення та постачання води	за КОПФГ	150		
Середня кількість працівників, осіб	21	за КВЕД	36.00		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	вулиця Лесі Українки, буд. 52, с. ГОРОДКІВКА, ТУЛІВІНСЬКИЙ РАЙОН, ВІННИЦЬКА обл., 24615, Україна		24600		

I. Баланс на 31 грудня 2023 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	6 276,3	10 363,7
первісна вартість	1011	6 857,3	10 498,7
знос	1012	(581,0)	(135,0)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	6 276,3	10 363,7
II. Оборотні активи			
Залишки :	1100	87,9	62,0
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	174,8	105,0
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 057,0	0,8
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	2 319,7	167,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	8 596,0	10 531,5

Пасті	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Внесений (заплатний) капітал	1400	5 856,5	10 300,0
Додатковий капітал	1410	2 491,4	2 067,4
Резервний капітал	1415	-	-
Перевідданий прибуток (ненокритий збиток)	1420	(42,6)	(2 057,0)
Неозначений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за рядком I	1495	8 305,3	10 310,4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточні кредити/кредитні зобов'язання:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	5,7	1,8
розрахунками з бюджетом	1620	82,2	15,3
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками з єстрахування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	202,8	204,0
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за рядком III	1695	290,7	221,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	8 596,0	10 531,5

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2023 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 869,1	7 093,0
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1 869,1	7 093,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 692,4)	(6 950,0)
Інші операційні витрати	2180	(289,4)	(250,0)
Інші витрати	2270	(11,0)	(187,8)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1 992,8)	(7 387,8)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	(123,7)	(294,8)
Податок на прибуток	2300	(0,2)	(0,2)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	(123,9)	(295,0)

Керівник

(підпис)

МАРТИНЮК ОЛЕКСАНДР МИХАЙЛОВИЧ

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

МЕДВІДЬ МАРИНА ЛЕОНІДІВНА

(ініціали, прізвище)

¹ Класифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток В
(обов'язковий)

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ

до магістерської кваліфікаційної роботи

на тему:

«Менеджмент фінансового стану підприємства»

Виконав: студент 2 курсу, групи МБА-23мз
спеціальності 073 «Менеджмент»
Петрусь С.В. _____

Керівник: д.е.н., проф. каф. ПЛМ
Боковець В.В. _____

Таблиця 1.1 – Основні функції фінансового стану в системі менеджменту підприємства

Функція	Зміст
Інформаційна	Забезпечення керівництва достовірною інформацією для ухвалення обґрунтованих рішень
Оціночна	Визначення рівня ефективності діяльності підприємства, фінансової стабільності та ризиків
Діагностична	Виявлення слабких місць у фінансово-господарській діяльності
Регулятивна	Формування заходів з покращення фінансового стану, коригування політики
Контрольна	Здійснення моніторингу виконання фінансових планів, бюджетів, прогнозів
Мотиваційна	Вплив на поведінку персоналу через фінансові стимули, пов'язані з результатами діяльності

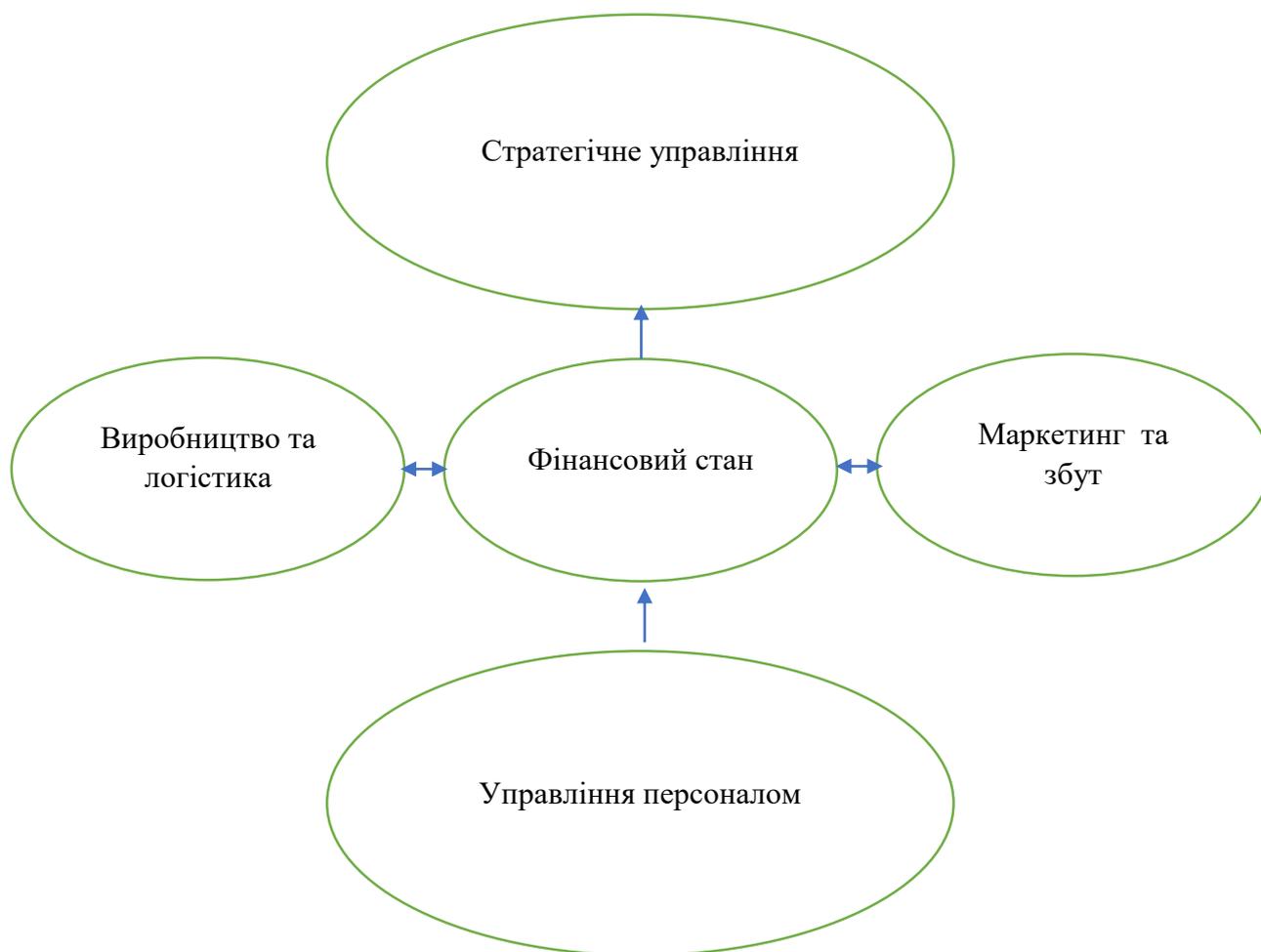

Рисунок 1.1 – Фінансовий стан як елемент системи управління підприємством

Таблиця 1.2 – Ключові характеристики фінансового стану підприємства

Характеристика фінансового стану	Сутність	Значення для менеджменту
Платоспроможність	Здатність підприємства своєчасно розраховуватись за своїми зобов'язаннями	Оцінка короткострокової стабільності
Фінансова стійкість	Співвідношення власного та позикового капіталу	Визначення рівня незалежності від зовнішніх джерел
Ліквідність	Швидкість перетворення активів у грошову форму	Планування грошових потоків
Рентабельність	Рівень прибутковості від діяльності	Аналіз ефективності управлінських рішень
Ділова активність	Інтенсивність використання ресурсів	Контроль за оборотністю активів

Таблиця 1.7 – Основні показники рентабельності підприємства

Показник	Формула розрахунку	Економічний зміст
Рентабельність продажів	$(\text{Чистий прибуток} / \text{Чистий дохід (виручка)}) * 100\%$	Прибутковість реалізації продукції
Рентабельність активів	$(\text{Чистий прибуток} / \text{Середньорічна вартість активів}) * 100\%$	Ефективність використання всіх активів
Рентабельність власного капіталу	$(\text{Чистий прибуток} / \text{Середньорічний власний капітал}) * 100\%$	Прибутковість власного капіталу
Рентабельність операційної діяльності	$(\text{Операційний прибуток} / \text{Операційні доходи}) * 100\%$	Ефективність основної діяльності
Рентабельність продукції	$(\text{Прибуток} / \text{Собівартість продукції}) * 100\%$	Прибутковість продукції з урахуванням витрат

Таблиця 1.11 – Приклад факторного аналізу зміни чистого прибутку методом ланцюгових підстановок

Показник	Базове значення	Фактичне значення	Вплив фактора (+/-)
Дохід від реалізації (грн)	5 000 000	6 000 000	+1 000 000
Повна собівартість продукції (грн)	3 500 000	4 300 000	-800 000
Адміністративні витрати (грн)	500 000	600 000	-100 000
Податок на прибуток (грн)	150 000	180 000	-30 000
Чистий прибуток (грн)	850 000	920 000	+70 000

Таблиця 1.12 – Порівняльна характеристика ІТ-систем фінансового менеджменту

Параметр	1С:Підприємство	SAP ERP	QuickBooks	Power BI	Finmap
Цільовий бізнес	Середній/великий	Великий	Малий/середній	Усі типи	Малий/середній
Облік та звітність	+++	+++	++	+	++
Інтерактивна аналітика	+	++	++	+++	++
Автоматизація процесів	++	+++	++	+	++
Ціна та доступність	++	+	+++	+++	+++
Хмарні можливості	+	+	++	+++	+++

Рисунок 2.1. Організаційна структура КП «Городківка Комун Сервіс»

Таблиця 2.1. Динаміка техніко-економічних показників КП «Городківка Комунал Сервіс»

Показник	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	1 869,1	3 332,8	+1 463,7	178,3%
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	1 692,4	3 515,5	+1 823,1	207,7%
Активи підприємства, тис. грн	8 596,0	16 448,5	+7 852,5	191,4%
Основні засоби (первісна вартість), тис. грн	6 276,3	12 551,9	+6 275,6	199,9%
Незавершені капітальні інвестиції, тис. грн	2 657,4	10 498,7	+7 841,3	395,4%
Власний капітал, тис. грн	8 305,3	16 246,1	+7 940,8	195,6%
Середньооблікова чисельність персоналу, осіб	18	19	+1	105,6%

Таблиця 2.2. Показники ефективності використання ресурсів КП «Городківка Комунал Сервіс»

Показник	Формула	2023 рік	2024 рік	Динаміка
Коефіцієнт оборотності активів	Чистий дохід / Баланс	0,22	0,20	↓ 0,02
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Чистий дохід / Оборотні активи	0,85	0,88	↑ 0,03
Коефіцієнт рентабельності активів	Чистий прибуток / Баланс	-0,14	-0,03	↑ 0,11

Таблиця 2.3 - Коефіцієнти фінансової стійкості підприємства

Показник	Формула	2023 рік	2024 рік
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Загальні активи	0,72	0,71
Коефіцієнт фінансової залежності	Позикові кошти / Власний капітал	0,39	0,40
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Оборотні активи / Власний капітал	0,37	0,39
Коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат	Власний капітал / Запаси	2,8	3,1

Таблиця 2.4 - Коефіцієнти ліквідності підприємства

Показник	Формула	2023 рік	2023 рік
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти та їх еквіваленти / Поточні зобов'язання	1,38	1,51
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Грошові кошти + Дебіторська заборгованість) / Поточні зобов'язання	3,25	3,96
Коефіцієнт поточної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	17,18	31,18

Таблиця 2.5 - Показники рентабельності КП «Городківка Комунал Сервіс»

Показник	Формула	2023 рік (%)	2023 рік (%)
Рентабельність продажів	Чистий прибуток / Чистий дохід від реалізації × 100%	-66,41	-26,80
Рентабельність активів	Чистий прибуток / Всього активів × 100%	-4,72	-2,98
Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / Власний капітал × 100%	-4,92	-3,06

Таблиця 2.6 - Показники ділової активності КП «Городківка Комунальний Сервіс»

Показник	Формула	2023 рік	2024 рік
Коефіцієнт оборотності активів	Чистий дохід / Всього активів	0,706	0,485
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід / Дебіторська заборгованість	6,12	3,88
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Собівартість реалізованої продукції / Кредиторська заборгованість	7,89	5,24
Коефіцієнт оборотності запасів	Собівартість реалізованої продукції / Запаси	0,35	0,32

Таблиця 2.9 - Показники рентабельності підприємства за 2023–2024 роки (%)

Показник	Формула	2023 рік (%)	2024 рік (%)	Коментар
Рентабельність продажів	(Чистий прибуток / Дохід від реалізації) * 100	-66,3	-14,7	Значне зменшення збитковості
Рентабельність активів	(Чистий прибуток / Загальні активи) * 100	-11,7	-3,0	Позитивна динаміка
Рентабельність власного капіталу	(Чистий прибуток / Власний капітал) * 100	-17,9	-5,7	Потребує покращення

**Таблиця 2.11 - SWOT-аналіз фінансового менеджменту КП
«Городківка Комунальний Сервіс» (внутрішній рівень)**

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Наявність довгострокових активів та їх приріст у 2024 р. (на 10 204,1 тис. грн)	Від’ємне сальдо прибутку у 2024 р. – збиток 496,9 тис. грн
Значний приріст грошових коштів (із 20,6 тис. грн до 305,4 тис. грн)	Висока дебіторська заборгованість – 449,3 тис. грн
Зростання обсягу власного капіталу – з 10 310,4 до 16 246,1 тис. грн	Низька оборачуваність оборотних активів
Відсутність значної кредиторської заборгованості	Високий рівень витрат – собівартість перевищує дохід
Активна модернізація основних засобів	Недостатній рівень рентабельності (від’ємний ROE, ROS)
Структурна перевага необоротних активів у балансі	Відсутність чіткої системи бюджетування та фінансового прогнозування

**Таблиця 2.12 - SWOT-аналіз фінансового менеджменту КП
«Городківка Комунальний Сервіс»: зовнішні фактори**

Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Залучення цільового фінансування з державного та обласного бюджетів	Підвищення вартості енергоресурсів та інфляційні коливання
Участь у грантових, регіональних чи європейських програмах підтримки комунального сектору	Нестабільність тарифної політики та законодавства
Впровадження сучасних цифрових рішень для обліку, планування та контролю	Зростання рівня неплатежів з боку населення
Диверсифікація послуг та залучення нових джерел доходу	Відтік населення з громади, демографічне старіння
Залучення інвестиційних партнерів, у т.ч. через енергосервісні контракти	Збільшення конкуренції з боку приватних операторів
Реалізація програм з енергоефективності – скорочення витрат на оплату ресурсів	Посилення регуляторного тиску з боку контролюючих органів

Таблиця 2.13 - Матриця SWOT-стратегій для фінансового менеджменту КП «Городківка Комун Сервіс»

	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Можливості (O)	SO-стратегії	WO-стратегії
	Залучення інвесторів на основі сильної матеріальної бази	Впровадження цифрових облікових систем для вирішення проблем з дебіторкою
	Отримання державного фінансування для оновлення основних засобів	Подача заявок на гранти з метою модернізації обладнання
Загрози (T)	ST-стратегії	WT-стратегії
	Утримання ліквідності через збалансовану структуру капіталу	Пошук резервів для підвищення рентабельності у відповідь на зростання тарифних витрат
	Участь у публічно-приватних партнерствах для зниження витрат	Формування фонду стабілізації на випадок неплатежів

Таблиця 3.1 - Стратегія покращення структури капіталу КП «Городківка Комун Сервіс»

Заходи	Очікуваний ефект	Прогнозований результат
Внесення додаткового пайового капіталу засновником	Збільшення частки власного капіталу	Підвищення коеф. автономії до 0,9
Конверсія короткострокових зобов'язань у довгострокові	Зменшення тиску на обігові кошти	Зниження фінансового ризику
Встановлення контролю за кредиторською заборгованістю	Зменшення прострочень	Стабілізація платоспроможності

Таблиця 3.2 - Орієнтовна економія від заходів з енергоефективності (прогноз)

Захід	Річна економія, тис. грн	Частка в загальній економії, %
Система обліку електроенергії (індивідуальні лічильники)	40,0	30,3
Модернізація освітлення (LED)	12,0	9,1
Оптимізація витрат водопостачання	35,0	26,5
Відмова від аварійних ремонтів на користь планових	45,0	34,1
Усього	132,0	100,0

Таблиця 3.3 – Прогноз бюджету доходів і витрат підприємства на 2025 рік, тис. грн

Стаття доходів та витрат	Фактичні дані 2024, тис. грн	Прогноз 2025, тис. грн	Примітки
Чистий дохід від реалізації продукції	3 332,8	3 800,0	Очікується зростання за рахунок нових клієнтів та підвищення обсягів виробництва
Інші операційні доходи	27,3	30,0	Планується стабільний рівень інших доходів
Всього доходів	3 360,1	3 830,0	
Собівартість реалізованої продукції	3 155,0	3 400,0	Зростання пов'язане з індексацією цін на сировину і матеріали, а також розширенням виробництва
Інші операційні витрати	237,7	260,0	Передбачене збільшення адміністративних і маркетингових витрат для підтримки росту
Всього витрат	3 392,7	3 660,0	
Фінансовий результат до оподаткування	(32,6)	170,0	Очікується позитивна динаміка завдяки оптимізації витрат та зростанню доходів
Податок на прибуток	0	30,0	Враховано податкові зобов'язання при отриманні прибутку
Чистий прибуток	(32,6)	140,0	Суттєве покращення фінансового стану підприємства

Таблиця 3.4 – Комплекс заходів щодо покращення фінансового стану підприємства.

Напрямок заходів	Конкретні заходи	Очікуваний результат	Термін реалізації
Оптимізація виробництва	Модернізація обладнання, впровадження енергоефективних технологій	Зниження собівартості, підвищення якості продукції	2024 рік
Управління дебіторською заборгованістю	Впровадження системи моніторингу, жорсткі умови оплати, автоматизація контролю	Скорочення простроченої заборгованості, покращення ліквідності	2024 рік
Оптимізація запасів	Впровадження методів Just-in-Time, Kanban	Зменшення заморожених оборотних коштів, зниження витрат на зберігання	2024 рік
Модернізація внутрішнього контролю	Автоматизація обліку, контроль витрат	Підвищення точності обліку, раціональне використання ресурсів	2024-2025 роки

Таблиця 3.5 – Сукупний ефект від впроваджених заходів

Показник	Було (2024), грн	Прогноз після заходів, грн	Зміна
Чистий дохід	3332,8	3832,7	+499,9
Адміністративні витрати	237,7	202,0	-35,7
Дебіторська заборгованість	449,3	359,4	-89,9
Чистий фінансовий результат	(496,9)	(461,2)	+35,7

Таблиця 3.6 – Таблиця змін основних коефіцієнтів

Показник	2024	Після впровадження	Зміна
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,55	1,75	+0,20
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,90	1,15	+0,25
Рентабельність чистого прибутку	-14,9%	-4,7%	+10,2 п.п.
Оборотність дебіторської заборг. (разів/рік)	7,4	8,5	+1,1

Таблиця 3.7 – Інтегральний ефект від заходів

Показник	До впровадження (грн)	Після впровадження (грн)	Абсолютна зміна	Відносна зміна, %
Чистий дохід від реалізації послуг	3 332,8	3 832,8	+500	+15,0 %
Повна собівартість	3 853,1	3 602,8	-250,3	-6,5 %
Операційний прибуток	-520,3	+230,0	+750,3	—
Чистий прибуток (після оподаткування)	-496,9	+190,0	+686,9	—

Таблиця 3.8 – Ефективність роботи фінансової служби до і після цифровізації

Показник	До впровадження ІТ	Після впровадження ІТ
Час підготовки місячної фінансової звітності	5–7 днів	1–2 дні
Кількість помилок у звітах (на місяць)	5–10	0–2
Швидкість аналітичного розрахунку фінансових коефіцієнтів	2–3 год	Менше 15 хв
Витрати на друк документів (грн/міс.)	3000	500
Обсяги втраченої/викривленої інформації	Високі ризики	Мінімальні

Таблиця 3.9 – Порівняння бюджетного процесу до та після впровадження ІТ-системи

Параметр бюджетування	До впровадження ІТ	Після впровадження ІТ
Формування річного бюджету	2–3 тижні	До 3 днів
Кількість ітерацій погодження бюджету	4–5	1–2
Можливість порівняння бюджету з фактом	Обмежена	Повна, в режимі онлайн
Прогнозування доходів/видатків	Вручну	Автоматизовано
Можливість швидкого коригування бюджету	Відсутня	Наявна

Таблиця 3.10 – Вплив впровадження ІТ-системи на ключові фінансові показники підприємства

Показник	До впровадження	Через 6 місяців після	Зміна, %
Середній термін обороту дебіторської заборгованості (дні)	65	45	-30.77%
Середній термін обороту кредиторської заборгованості (дні)	58	50	-13.79%
Рівень ліквідності (коефіцієнт поточної ліквідності)	1,2	1,5	+25%
Рентабельність активів (%)	5,1	6,3	+23.53%
Кількість помилок у звітності (%)	3,8	0,7	-81.58%